

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Kardeljeva ploščad 5
Ljubljana

Avtor :
Aljoša Kaučevič

Mentor :
Doc. dr. Igor Kotnik - Dvojmoč

**DIPLOMSKO DELO:
PRIMERJAVA IZBIRNIH POSTOPKOV V VOJAŠKIH
SPECIALNIH ENOTAH**

Ljubljana, 2003

KAZALO

1. UVOD	4
2. METODOLOŠKI OKVIR	5
2.1 PREDMET PROUČEVANJA	5
2.2 CILJI PROUČEVANJA	6
2.3 HIPOTEZE	6
2.4 METODE DELA	7
2.5 ZGRADBA DELA	7
2.6 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV	8
3. PREDSTAVITEV ENOT IN NJIHOVIH IZBIRNIH POSTOPKOV	10
3.1 POSEBNA ZRAČNA SLUŽBA - SPECIAL AIR SERVICE – (S.A.S.)	10
3.1.1 Predstavitev enote.....	10
3.1.2 Organiziranost enote	11
3.1.3. Osnovna bojna skupina	12
3.1.4 Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja	12
3.1.5 Kriteriji za sprejem kandidatov.....	13
3.1.6 Predstavitev izbirnega postopka.....	13
3.1.6.1 Informativni vikend.....	14
3.1.6.2 Osnovni izbirni postopek	15
3.1.6.3 Osnovno urjenje	17
3.2 SPECIALNE SILE KOPENSKE VOJSKE ZDA - UNITED STATES ARMY SPECIAL FORCES (S. F.)	19
3.2.1 Predstavitev enote.....	19
3.2.2 Organiziranost enote	19
3.2.3 Osnovna bojna skupina S.F.	20
3.2.4 Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja	21
3.2.5 Kriteriji za sprejem kandidatov.....	22
3.2.6 Predstavitev izbirnega postopka.....	23
3.2.6.1 Osnovni izbirni postopek (SFAS).....	24
3.2.6.2 Osnovno urjenje (SFQC).....	26
3.3 SPECIALNE SILE MORNARICE ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE – UNITED STATES NAVY SEAL	28
3.3.1 Predstavitev enote.....	28
3.3.2 Organiziranost enote	28
3.3.3 Osnovna bojna skupina	29
3.3.4 Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja	30
3.3.5 Kriteriji za sprejem kandidatov.....	31
3.3.6 Predstavitev izbirnega postopka.....	31
3.3.6.1 Osnovni izbirni program.....	33
3.3.6.2. Osnovni program usposabljanja	33
3.4 IZRAELSKI MORNARIŠKI KOMANDOSI – ISRAEL HA'KOMANDO HA'JAMI (SHAYETET 13)	35

3.4.1	Predstavitev enote.....	35
3.4.2	Organiziranost enote	36
3.4.3.	Osnovna bojna skupina.....	37
3.4.4	Osnovne naloge in oblike delovanja.....	38
3.4.5	Predstavitev izbirnega postopka.....	38
3.4.5.1	Osnovni izbirni postopek	40
3.4.5.2	Osnovno urjenje	41
3.5	ODRED ZA SPECIALNO DELOVANJE SLOVENSKE VOJSKE (ODSD)	42
3.5.1	Predstavitev enote.....	42
3.5.2	Osnovna bojna skupina.....	43
3.5.3	Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja	45
3.5.4	Kriteriji za sprejem kandidatov.....	45
3.5.5	Predstavitev izbirnega postopka.....	46
3.5.5.1	Osnovni izbirni postopek	47
3.5.5.2.	Osnovni program usposabljanja	49
4.	PRIMERJAVA IZBIRNIH POSTOPKOV	50
4.1	PRIMERJAVA ČASA TRAJANJA OSNOVNIH IZBIRNIH POSTOPKOV	50
4.2	PRIMERJAVA ČASA TRAJANJA IZBIRNIH POSTOPKOV	51
4.3	PRIMERJAVA OSIPA NA OSNOVNIH IZBIRNIH POSTOPKIH.....	52
4.4	PRIMERJAVA VSTOPNIH KRITERIJEV.....	53
4.5	PRIMERJAVA NALOG ZA KATERE SE URIJO PRIPADNIKI SPECIALNIH ENOT	54
4.6	PRIMERJAVA POVPREČNE STAROSTI PRIPADNIKOV	55
4.7	PRIMERJAVA OSEBNOSTNIH LASTNOSTI POTREBNIH ZA PRIPADNIKE SPECIALNIH ENOT	56
5.	VERIFIKACIJA HIPOTEZ	57
6.	ZAKLJUČEK.....	59
	VIRI IN LITERATURA	61
	PRILOGE	63
	PRILOGA A : FORMULAR ZA PRIJAVO NA IZBIRNI POSTOPEK S.F.	63
	PRILOGA B: FORMULAR – MEMURANDOM ZA ZDRAVNIŠKI PREGLED S.F.	64
	PRILOGA C : IZJAVA O PROSTOVOLJNOSTI S.F.	65
	PRILOGA D : IZJAVA O VARNOSTNEM PREVERJANJU S.F.....	66
	PRILOGA E : TEMATSKI PREGLED VSEBIN OSNOVNEGA IZBIRNEGA POSTOPKA	
	ODSD	68

1. UVOD

Ljudje se bojujejo že od prazgodovine, tako so v vojnah vedno obstajale določene elitne enote, ki so veljale za najboljše bojovnike. Vendar se šele v zadnjih treh stoletjih pojavlja praksa ustanavljanja posebnih enot za specifične namene, ki zahtevajo posebno obliko urjenja in se jih uporablja na drugačen način kot ostale oborožene sile. Ena od prvih takšnih enot so bili »Rogersovi rengerji«, ki jih je ustanovil stotnik Richard Rogers v kolonialni Ameriki za gverilsko borbo proti Francozom in Mohikancem na meji z Kanado. Kasneje so se te enote borile tudi proti svojim bivšim kolonizatorjem Britancem v vojni za neodvisnost. Tradicijo »Rogersovih rengerjev« danes nadaljujejo specialne sile kopenske vojske Združenih držav Amerike. Čeprav so se te enote na bojišču izkazale ni prišlo do njihove večje uporabe v oboroženih silah. Nekako ponovi vzpon doživijo posebne enote na začetku 20. stoletja v Burskih vojnah, kjer so se Južnoafričani nizozemskega porekla bojevali proti Britancem ravno z uspešno uporabo gverilske taktike. Iz tega obdobja izhaja tudi izraz komandos, ki je v uporabi še danes in predstavlja pripadnike specialnih sil, ki so posebej izurjeni in namenjeni za izvajanje najrazličnejših akcij nekonvencionalnega in specialnega vojskovanja.

Druga svetovna vojna spet predstavlja renesanso specialnih sil, tako so bile v tem času ustanovljene britanski specialni enota SAS in SBS, ki še danes veljata za ene najboljših. Ravno tako so bile v tem času ustanovljene enote številne specialne enote, ki so neposredni predhodniki današnjih specialnih enot. Po drugi svetovni vojni se veliko teh enot razformira vendar s pojavom hladne vojne spet pridobijo na pomenu, še posebej to velja za obdobje 60. let z porastom lokalnih vojn in 70 let. kjer se temu pridruži še vzpon mednarodnega terorizma. V tem obdobju specialne enote zasedejo mesto pomembno mesto v oboroženih silah.

Te enote so po koncu hladne vojne in po rasti konfliktov nižje intenzivnosti še pridobile na pomenu, saj izvajajo nekonvencionalno bojevanje. To je lepo razvidno pri množični uporabi specialnih enot v Zalivski vojni 1991, vojni na Hrvaškem, še posebej v operacijah »Bljesak« in »Oluja«, vojni v Čečeniji, spopadih na Bližnjem Vzhodu, ter nenazadnje v vojaškem posredovanju v Afganistanu, ki je bila posledica terorističnih napadov 11. septembra 2001.

Zaradi teh dogodkov in dejstva, da me specialne enote že dalj časa zanimajo, sem se odločil za izdelavo diplomskega dela v povezavi s temi enotami. Skozi celotno diplomsko delo me bo predvsem zanimalo, kako obravnavane specialne enote pridobivajo nove pripadnike skozi izbirne postopke. S tem diplomskim delom nameravam predstaviti in primerjati izbirne postopke naslednjih vojaških specialnih enot :

- Posebna zračna služba - Special Air Service (S.A.S.)
- Specialne sile kopenske vojske Združenih držav Amerike - United States Army Special Forces (S. F.)
- Specialne sile mornarice Združenih držav Amerike - United States Navy SEALs (SEAL)
- Izraelski mornariški komandosi - Israel Ha'Kommando Ha'Yami (Shayetet 13 - Flotilla 13)
- Odred za specialno delovanje Slovenske Vojske (ODSD)

Pomen predlagane teme vidim predvsem v tem, da nudi primerjavo izbirnih postopkov nekaterih najboljših specialnih enot na svetu, ter primerjavo Odreda za specialno delovanje Slovenske vojske s temi enotami.

2. METODOLOŠKI OKVIR

2.1 Predmet proučevanja

Predmet proučevanja bodo predvsem izbirni postopki izbranih specialnih enot, čeprav se bom dotaknil tudi zgodovine posameznih enot, njihove organizacije, organiziranosti osnovnih bojnih skupin, nalog za katere so te enote namenjene in usposobljene ter vstopni kriteriji, ki so potrebni, da se nekdo sploh prijavi za izbirni postopek. Kot sem dejal bo poudarek na izbirnih postopkih, ki pa se naprej delijo na selekcijski postopek ter osnovno urjenje po koncu katerega kandidati postanejo pripadniki specialnih enot.

2.2 Cilji proučevanja

Cilji tega diplomskega dela so primerjati izbirne postopke izbranih vojaških specialnih enot Velike Britanije - SAS, kopenske vojske ZDA – SF, mornariških sil ZDA – SEAL, mornariških sil Izraela – Shayetet-13 ter Slovenske vojske – ODSO. Skozi primerjavo izbirnih postopkov teh enot nameravam ugotoviti katera enota ima najzahtevnejši izbirni postopek, ter primerjati izbirni postopek Odreda za specialno delovanje Slovenske vojske z izbirnimi postopki ostalih enot. Ta zadnji cilj se mi zdi še posebej pomemben, saj je Odred za specialno delovanje relativno mlada enota, ter še brez pravih bojnih izkušenj¹. To pa se lahko v bodoče ob vse večjem mednarodnem angažiranju Republike Slovenije ter s tem tudi Slovenske vojske spremeni, še posebej, če upoštevamo, da so specialne enote med prvimi, ki se angažirajo v primeru oboroženih spopadov.

2.3 Hipoteze

Hipotetični okvir in samo diplomsko delo bo temeljilo na eni splošni in treh delovnih hipotezah. V diplomskem delu nameravam preveriti naslednje hipoteze:

Splošna hipoteza:

"Države z daljšo tradicijo bojevanja s specialnimi silami imajo zahtevnejše izbirne postopke kot države s krajšo tradicijo bojevanja s tovrstnimi enotami."

Izvedene hipoteze:

Prva izvedena hipoteza:

"Izbirni postopki vojaških specialnih enot so si zelo podobni, saj enote opravljajo podobne naloge."

Druga izvedena hipoteza:

"Med primerjanimi enotami ima Britanska specialna enota S.A.S. najbolj kompleksen izbirni postopek."

---

¹ Če ne upoštevamo bojnih izkušenj v okviru 1. specialne brigade Moris v času osamosvojitvene vojne. Tukaj sem imel predvsem v mislih, da nima bojnih izkušenj kot Odred za specialno delovanje, ki se v veliki meri razlikuje od 1. specialne brigade Moris, tako po nalogah za katere so namenjeni, kot tudi po organiziranosti enote.

Tretja izvedena hipoteza:

"Izbirni postopek Odreda za specialno delovanje Slovenske vojske je primerljiv z izbirnimi postopki ostalih obravnavanih (izbranih) enot."

2.4 Metode dela

V diplomskem delu sem uporabil različne metode dela:

1. Z **analizo vsebine pisnih virov** sem proučil vsebino, tako primarnih, kot tudi sekundarnih virov. Iz teh sem pridobil informacije, ki sem jih potreboval za predstavitev in primerjavo izbirnih postopkov. Primarni viri v tem delu so bili predvsem v programih izbora kandidatov, učnega gradiva in navodil za izbirne postopke ter doktrine za združene specialne operacije ZDA; sekundarni viri pa v obliki analiz, člankov in drugih publikacij s področja specialnih enot in njihovih izbirnih postopkov.
2. **Zgodovinsko metodo** sem uporabil predvsem pri opisovanju razvoja posameznih enot ter opisovanju določenih bojnih aktivnosti.
3. **S sistemsko analizo** sem analiziral posamezne komponente izbirnih postopkov in nato ugotavljal povezave med njimi. Razumevanje pomena posameznih komponent izbirnih postopkov pomembno vpliva na ustrezno razumevanje sistema kot celote, njegovih prednosti in omejitev.
4. **S primerjalno analizo** sem primerjal določene kriterije izbirnih postopkov.
5. **Analitično-sintetična metoda** je uporabljena v povezavi z zgoraj naštetimi metodami dela in omogoča, da na podlagi z analizo pridobljenih informacij, oblikujem celovito predstavitev izbirnih postopkov primerjanih specialnih enot.

2.5 Zgradba dela

Diplomsko delo sestavlja šest poglavij. Prvo poglavje predstavlja uvod, v katerem predstavljam razloge za izbor takšne teme ter na kratko predstavljam s čim se bom v samem delu ukvarjal. Drugo poglavje predstavlja Metodološki okvir, v katerem opredeljujem predmet in cilj proučevanja, hipoteze, metode dela, zgradbo dela in

temeljne pojme. Tretje poglavje predstavlja osrednji del diplomskega dela v katerem predstavljam enote in njihove izbirne postopke. V četrtem poglavju primerjam izbirne postopke po različnih kriterijih. Peto poglavje predstavlja verifikacijo hipotez, ki jih opredeljujem v metodološkem okviru ter zadnje, šesto poglavje, predstavlja zaključek, ki poveže diplomsko delo v celoto. Temu sledijo še viri in literatura ter priloge.

2.6 Opredelitev temeljnih pojmov

Zaradi lažjega razumevanja terminov sem se odločil na tem mestu predstaviti določenih temeljnih terminov, ki se bodo pojavljali skozi celotno diplomsko delo. Najprej bi rad opredelil termina izbor in selekcija oziroma izbirni in selekcijski, saj sta to v povezavi s specialnimi enotami, ki jih bom opredelil kasneje največkrat uporabljena termina.

- »**Izbiren** –rna –o prid.(i) nanašajoč se na izbor, izbiro: izbirni kriterij; izbirna možnost / izbirna komisija« (SSKJ,1994:315)
- »**Izbor** –orna m (o,o) **1.** odločanje, odločitev za kaj, navadno za najboljše, najprimernejše, v večji količini, množini stvari iste vrste: izbor kandidatov **2.** količina, kakovost stvari iste vrste, v kateri se je mogoče odločiti; izbira **3.** kar je izbrano« (SSKJ,1994:315)
- »**Selekcija** –e ž (e) **1.** izločanje iz večje količine množine po določenih kriterijih, izbiranje, odbiranje: opraviti selekcijo« (SSKJ, Elektronska verzija 1.0 1997)
- »**Selekcijski** **1.** nanašajoč se na selekcijo: selekcijski postopek« (SSKJ, Elektronska verzija 1.0 1997)

Kot vidimo sta izraza izbor in selekcija sinonima oziroma je izbor prevod angleškega izraza Selection. Zato se mi zdi bolj primerno uporabiti izraz izbor. V povezavi z postopkom, ki pomeni »**Postopek** – pka **1.** oblika načrtnega, preišljenega dela, delovanja, ravnanja ali mišljenja za doseg kakega cilja« (SSKJ,1994:940), dobimo izbirni postopek.

Ker moje diplomsko delo obravnava specialne enote je smiselno pogledati nekaj definicije kaj so to specialne enote, kakšno je področje njihovega delovanja in za kaj so namenjene. Najprej se mi zdi smiselno opredeliti, kaj sploh pomeni specialen »**Speciālen** –lna –o prid. (a) **1.** ki se po kaki lastnosti, značilnosti razlikuje od drugih;

nenavaden, poseben: specialna vojaška enota« (SSKJ, Elektronska verzija 1.0 1997). Področja delovanja specialnih enot pa zelo dobro definirata naslednji definiciji

Specialne operacije: »Operacije, ki jih izvajajo posebej usposobljene, opremljene in organizirane enote Ministrstva za Obrambo (DOD), proti strateškim in taktičnim ciljem z namenom doseči vojaške, politične, ekonomske ali psihološke cilje. Tovrstne operacije se lahko izvajajo, tako v miru, kot v vojni. Lahko delujejo kot podpora konvencionalnim silam ali pa se izvajajo samostojno, ko je uporaba konvencionalnih sil, bodisi neprimerna ali neizvedljiva.« (Dictionary of Military terms U.S. Department of Defence, 1995:339)

Specialne operacije: »Specialne operacije so vojaške in paravojaške aktivnosti, ki jih običajno izvajajo relativno majhne enote ali skupine posebej izbranih in zelo izurjenih posameznikov. Te enote ponavadi uporabljajo neobičajno taktiko in opremo proti ciljem, ki se nahajajo izven parametrov, ki ponavadi dovoljujejo uporabo konvencionalnih sil. Specialne operacije se ponavadi izvajajo v sovražnem, tajnem ali politično občutljivem okolju, kjer ni možno uporabiti sposobnosti taktičnega orožja in konvencionalnih sil.« (IMAD, 1993:2525)

Kot sem dejal že prej te naloge izvajajo specialne enote

Specialne enote: »Posebej organizirane, opremljene in izurjene enote za izvajanje specialnih operacij. Lahko se jih formira v vseh službah, rodovih in zvrsteh ali pa za oborožene sile v celoti: diverzantske, gverilske, izvidniške, protidiverzantske, za elektronsko motenje, obveščevalne, protigverilske, jurišne, inženirske in druge. Njihovo formiranje, usposabljanje in uporaba so običajno podvrženi posebnim predpisom in se jih vodi izven običajnih kriterijev.« (Vojni leksikon, 1981:572).

Ponekod se uporablja tudi termin specialne sile, ki pa je sinonim z specialnimi enotami

Specialne sile: »Del oboroženih sil namenjen za hitre vojaške intervencije v različnih delih sveta« (Vojni leksikon, 1981:572).

Pri definiranju temeljnih pojmov sem uporabil različne tuje vire in kot vidimo med njimi ni večjih razlik. Sedaj bi rad pojasnil še moj pogled na termina osnovni izbirni in izbirni postopek. Zaradi problemov pri prevajanju terminov in poenostavitve sem termin »selection« prevajal kot osnovni izbirni postopek.² Osnovni izbirni postopek je namenjen dejanski izbiri kandidatov, nekako grobi izbiri kandidatov, ki nato nadaljujejo zelo drago in zahtevno usposabljanje za pripadnika specialnih enot.

---

² Čeprav SAS pojmuje celoten postopek "Selection", sem zaradi poenotenja prevajal kot izbirni postopek, saj se skozi program lepo vidi, katere faza predstavlja osnovni izbirni postopek, katera osnovno urjenje. Podoben primer je enota SEAL, ki osnovnega izbirnega postopka nima točno določenega, vendar se ravno tako skozi program vidi kaj predstavlja selekcijski postopek.

Medtem, ko je termin »izbirni postopek« mišljen kot celoten postopek, ki je potreben, da nekdo postane pripadnik specialnih enot. Izbirni postopek vsebuje osnovni izbirni postopek (ang. selection) in osnovno urjenje (različno pojmovanje po državah ang. "basic underwater demolition/selection" SEAL, "qualification course" SF, "continuation" SAS). Vendar osnovnega urjenja ne gre enačiti z osnovnim urjenjem, ki so ga deležni vsi pripadniki oboroženih sil. Tukaj je to osnovno urjenje mišljeno kot osnovno urjenje pripadnikov specialnih enot, ki je na zelo visoki ravni.

3. PREDSTAVITEV ENOT IN NJIHOVIH IZBIRNIH POSTOPKOV

Sedaj nameravam predstaviti pet specialnih enot ter njihove izbirne postopke. Dve specialni enoti pripadata mornarici (SEAL in Shayetet 13) ter tri kopenskim vojskam (SAS, SF in ODSD).

3.1 POSEBNA ZRAČNA SLUŽBA - SPECIAL AIR SERVICE – (S.A.S.)

3.1.1 Predstavitev enote

Med mnogimi specialnimi enotami, verjetno ena od najboljših, sigurno pa enota z največjim ugledom, je bila ustanovljena leta 1940 v puščavah severne Afrike. Njen ustanovitelj je bil poročnik David Sterling, ki je tudi postavil standarde za selekcijski postopek, kot tudi za delovanje same enote. Osnovna naloga na bojiščih severne Afrike so bili napadi globoko v sovražnikovem zaledju, kjer se je počutil varnega in je bil hkrati najbolj ranljiv. V nadaljevanju vojne so se z uspešnim delovanjem enote razširjale tudi naloge. Pripadniki SAS so sodelovali tudi pri izkrcanju na Siciliji in Normandiji in sicer kot predhodnica glavnih sil. V času druge svetovne vojne so v okviru SAS ustanovili še francoski in belgijski SAS, medtem ko sta novozelandski in avstralski nastala 1955 in 1957 leta. Po drugi svetovni vojni so enoto razpustili, a jo že leta 1950 ponovno aktivirali ob izbruhu oboroženih spopadov v Maleziji, vendar pod imenom Malezijski skavti. Iz tega časa izvira organiziranost enote kakršno

poznamo še danes. V Maleziji so se bojevali med leti 1950 in 1959, v tem času so dobili ime, ki ga nosijo še danes, 22. polk SAS. Od takrat so sodelovali v številnih vojnah, oboroženih spopadih in tajnih misijah. Tako so med leti 1959 in 1967 sodelovali v bojih na Borneu in v Adnu. Leta 1970 so novemu Omanskemu sultanu pomagali v boju proti komunističnim upornikom. Ob porastu mednarodnega terorizma v 70-tih letih prejšnjega stoletja je SAS odigral zelo pomembno vlogo, tako na ozemlju Velike Britanije, kot v mednarodnem merilu.³ 5. maja 1980 pa so svoj sloves najboljše protiteroristične enote samo potrdili, ko so uspešno izvedli reševanje talcev iz iranskega veleposlaništva v Londonu. Takrat je enota postala znana širši javnosti, saj so njen obstoj pred tem zanikali. Dve leti kasneje so zelo uspešno sodelovali v Falklandski vojni ter leta 1991 v Zalivski vojni. V obeh oboroženih spopadih so izvajali značilne naloge specialnih enot.⁴ Po letu 1991 so sodelovali še v Bosni, Albaniji, nudili strokovno pomoč pri reševanju talcev v Peruju ter nenazadnje bili med prvimi v Afganistanu, kjer so sodelovali v bojih s talibanskimi silami in pripadniki Al Kaide. Skozi svojo bogato zgodovino so velikokrat dokazali da je David Sterling izbral pravi slogan enote DRZNI ZMAGAJO – (ang. »WHO DARES WINS«), saj so bili v svojih misijah največkrat uspešni.

Kot vidimo gre za enoto z bogato tradicijo delovanja na področju specialnih sil, kar se vidi tudi v njihovem izbirnem postopku, ki bo predstavljen kasneje.

3.1.2 Organiziranost enote

22. SAS, kot je uradni naziv enote, se nahaja v Sterling lines v Herefordu. Polk sestavlja 9 delov: oddelek, ki nadzira usposabljanja bodočih pripadnikov, oddelek za kontrarevolucionarno delovanje, oz. protiteroristično delovanje, oddelek za razvoj novih orožij, oddelek za motorna vozila, oddelek za eksplozive, 264 SAS eskadron za zveze, oddelek za planiranje in zbiranje informacij ter bojne enote. Bojne enote se delijo v eskadron A, B, C⁵, D, G in R eskadron. Eden od teh eskadronov je vedno v pripravljenosti v Herefordu. Vsak eskadron se nato deli na Skupino specializirano za

---

³ Na ozemlju Velike Britanije so delovali v povezavi z IRO predvsem na Severnem Irskem, medtem ko v mednarodnem merilu izstopa sodelovanje z nemško protiteroristično enoto GSG-9 pri reševanju talcev v Mogadišu 13. oktobra 1977.

⁴ Delovanje v sovražnikovem zaledju, bodisi izvajanje direktnih akcij, navajanje letalskih napadov ali izvidovanje pomembnih ciljev.

⁵ Ni več operativen, nastal je iz rodezijskih izvidnikov zato ga SAS še vedno priznava zaradi velikega spoštovanja, ki si ga je ta eskadron pridobil v času kampanje v Maleziji.

delovanje v gorskem svetu, Skupino specializirano za delovanje v vodi (opravljajo podobne naloge kot SBS), Skupino specializirano za dolge patrolje s terenskimi vozili, ter Skupino, ki je specializirana za izvajanje nalog iz zraka (uporabljajo HALO⁶ in HAHO tehniko skakanja s padali). Vsaka od teh skupin se nato deli na 4 borbene skupine, vsako borbeno skupino pa sestavljajo 4 člani⁷, vsak od njih je specialist na svojem področju. Tako je v taki skupini strokovnjak za eksplozive, strokovnjak za medicino, jezike in strokovnjak zadolžen za vse vrste zvez. Vsi štirje pripadniki so usposobljeni za delo drugega člana tako, da ob morebitnih izgubah lahko delujejo naprej.

Pripadniki SAS ne smejo biti na leto odsotni iz ozemlja Velike Britanije več kot 8 mesecev, naj bo to zaradi sodelovanja na raznih usposabljanjih po svetu ali pa delovanja v resničnih bojih oziroma mirovnih operacijah. (Crawford, 1993:175)

3.1.3. Osnovna bojna skupina

Osnovna bojna skupina, oziroma »Sabre team« je sestavljena iz štirih pripadnikov, ki so izurjeni vsak za svoje področje delovanja, oziroma specialnost. Ponavadi so usposobljeni vsaj za dve.⁸ Dejansko pa se je sestava »SABRE teamov« povečala na 5 pripadnikov. Takšna sestava je že več let v uporabi pri različnih specialnih silah. Te SABRE skupine se nato odvisno od naloge združujejo v večje enote.

3.1.4 Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja

Osnovne naloge so razvidne že iz področja delovanj določenih skupin, ki delujejo v okviru eskadronov. Znotraj določenih področij pa opravljajo naloge značilne za specialne enote:

- direktne akcije,
- izvidovanje v sovražnikovem zaledju,
- psihološke operacije,

---

⁶ HALO (High Altitude Low Opening –skok iz ekstremnih višin in odpiranje padalo na zelo majhnih višinah), HAHO (High Altitude High Opening- skok iz ekstremnih višin odpiranje padala in jadranje tudi do 70 km)

⁷ Do pred kratkim so uporabljali to strukturo, V pogovoru s pripadniki ODSD sem izvedel, da so prešli na 5 člansko skupino, vendar tega nisem zasledil še v nobenem viru, zato navajam staro 4 člansko skupino.

⁸ To je mogoče zaradi dejstva, da je povprečna starost pripadnikov okrog 25 let in so v svoji vojaški karieri pred vstopom osvojili vsaj eno specialnost (VED), v S.A.S. pa so to nadgradili ali temu dodali še kakšno, odvisno pač od časa preživetega v enoti.

- nekonvencionalno bojevanje,
- operacije proti drogam,
- pomoč pri varovanju oseb,
- podpora zavezniškim silam, ter
- urjenje pripadnikov tujih enot⁹ Te naloge niso uradne naloge S.A.S., ker takšnega vira nisem zasledil, je pa ta seznam nastal po analizi dostopnih virov.

3.1.5 Kriteriji za sprejem kandidatov

Kriteriji za sprejem kandidatov na osnovni izbirni postopek S.A.S. so:

- Aktiven pripadnik oboroženih sil VB,
- Minimalen čas do izteka pogodbe po opravljenem osnovnem izbirnem postopku mora biti najmanj tri leta in tri mesece,
- Prostovoljnost. (Robinson,1991:10)

3.1.6 Predstavitev izbirnega postopka

Izbirni postopek je, gledano širše, sestavljen iz informativnega vikenda, osnovnega izbirnega postopka in osnovnega urjenja. Vendar ga dejansko sestavljata le zadnja dva, saj je informativni vikend namenjen zgolj spoznavanju izbirnega postopka in kot pove že samo ime informativen. Celoten izbirni postopek traja 28 tednov in se izvaja dvakrat letno.

»Osnovni izbirni postopek je najpomembnejši del pri izbiri bodočih pripadnikov, saj s svojo zahtevnostjo zagotavlja, da se dragocen čas in seveda sredstva za nadaljnje urjenje porabijo res samo za najboljše«. (Davies,1996:11)

---

⁹ S.A.S. je v svoji dolgoletni zgodovini pomagal ustanoviti številne specialne enote po svetu. Gledano na splošno je približno 10 % vseh protiterorističnih enot na svetu bilo ustanovljenih s pomočjo SAS. (Darman,1994:152)

3.1.6.1 Informativni vikend

S.A.S. nekaj mesecev pred samim selekcijskim postopkom izvaja v trajanju treh dni nekakšen pripravljalni tečaj za vse bodoče kandidate. Osnovni namen tega informativnega vikenda je, da se bodočim kandidatom predstavi delo in naloge enote ter približen program selekcijskega postopka. Drug namen pa je, da se kandidati preizkusijo v kakšni fizični kondiciji so, ter da dobijo nasvete, kako se pripraviti na selekcijski postopek. Hkrati pa je to priložnost za enoto, da se seznanijo z bodočimi kandidati.

Program informativnega vikenda je sestavljen tako:

Petek zvečer :

- sestanek na katerem se podajo splošna navodila,
- test uspešnosti branja zemljevida,
- test prve pomoči,
- test spomina,
- test vojaškega znanja,
- IQ test.

Sobota :

- pred zajtrkom se izvede "Bleep test" (zmožnost oddajanja radijskih sporočil)
- skok iz višine v bazen
- Plavanje 100 m v 3 minutah, po katerem sledi 10 minutna hoja v vodi; vse se izvaja v bojni uniformi.
- Predstavitve polka SAS.
- BFT (Battle Fitness Test) : tek na 2300 m v 10 minutah in 30 sekundah
50 dvigov trupa v dveh minutah
najmanj 5 vzgibov
- CFT (Combat Fitness Test) :
sestavljen je iz dveh delov : tek na 3 km v 18 minutah
tek na 12,5 km v 1 uri in 40 minutah
- Predstavitve dela in nalog SAS

Nedelja :

- tek približno 90 minut
- pogovor z Inštruktorji

(Davies, 1998:13-15)

3.1.6.2 Osnovni izbirni postopek

Osnovni izbirni postopek izvajajo dvakrat letno (poleti in pozimi) in traja 1 mesec. Razdeljen je na tri tedne treniranja, oziroma pripravljanja na testni teden, ki je tudi vrhunec izbirnega postopka. V prvem tednu je poudarek predvsem na pridobivanju fizične kondicije. Temu sledi serija pohodov na zelo zahtevnem terenu Black Moutains in Brecon Beacons. Vsak kandidat mora nositi tovor, ki mora znašati najmanj 18 kg, brez osebne opreme ter karto in kompas; tako, da je treba tovoru 18 kg prišteti še približno 10-12 kg. Tako opremljenega se pošlje na prvo kontrolno točko, kjer se preveri, če njegov nahrbtnik še vedno tehta najmanj 18 kg, nato pa se ga spet napoti na naslednjo kontrolno točko. Kandidat nikoli ne ve, koliko časa bo moral še hoditi, oziroma kakšna razdalja je še pred njim, kar naredi pohode še bolj zahtevne. Poleg težavnega terena, ki ga mora kandidat prehoditi v čim krajšem času, ga na kontrolnih točkah čakajo še določene naloge. Te naloge varirajo od prepoznavanja in ravnanja z različnimi vrstami orožja, tako domače kot tuje izdelave, poročanje o ravnokar prehojeni poti¹⁰ ter reševanje logičnih nalog. Te naloge so izbrane tako, da bi jih kandidati v normalnih nalogah reševali brez večjih problemov, vendar pa je to po številnih prehojenih kilometrih ter stresu, kateremu so nenehno izpostavljeni, velikokrat zelo zahtevna naloga, ki kandidatom vzame precej dragocenega časa. Vsi odgovori, obnašanje in reakcije na nove probleme, se ves čas opazujejo in so del končne ocene posameznika.

Po končanem dnevu imajo kandidati zelo malo časa, da se odpočijejo in pripravijo za prihodnje naloge. Delovni dan traja nekje od 4. ure zjutraj pa tja do približno 22:30 ure, vendar pa urnik ne poteka vedno enako, tako, da kandidati lahko pričakujejo različne alarme v času načrtovanega počitka; naloge pa se v času samega izbirnega

---

¹⁰ Kar pomeni, da se kandidat ne more osredotočiti zgolj na hojo, ki je že sama po sebi zelo naporna, ampak mora ves čas opazovati še okolico. To zna biti včasih zelo zahtevno, še posebej, če upoštevamo pomanjkanje spanca, ki so ga kandidati deležni ter seveda dejstva, da so iz dneva v dan bolj utrujeni.

postopka samo stopnjujejo, kar velja tako za fizične, kot umske naloge. Vse skupaj pa je podkrepjeno še s pomanjkanjem spanca, včasih tudi hrane, vse skupaj postane precej stresno in zelo naporno, kar pa je tudi namen samega izbirnega postopka, da "preživijo" samo tisti, ki so najbolj pripravljeni. Za razliko od nekaterih drugih enot, je v izbirnem postopku S.A.S. poudarek predvsem na posamezniku. Večino preizkusov izvaja vsak posameznik zase, prav tako pa se inštruktorji do njih vedejo indiferentno, tako, da kandidat ne more pričakovati nobene spodbude od nikogar, kar po vsem naštetem izbirni postopek samo še otežuje. (Darman, 1994:12)

Zaključek osnovnega izbirnega postopka predstavlja 64 km vzdržljivostni pohod po območju Brecon Beacon, ki poteka po zelo spremenljivem vremenu in zelo gričevnatem terenu. Ta pohod se v S.A.S. žargonu imenuje "Long Dag-dolgo vlačenje" ali "Fan Dan- veselo poplesavanje" kar že samo pove nekaj o tej izredno naporni preizkušnji. Vsak kandidat nosi 25 kg tovora, ki ne zajema osebne opreme in mora opraviti s progo v 20-tih urah, ne glede na vreme ali kakršnekoli druge okoliščine. (Darman, 1994:12-13)

Končan pohod pod 20-timi urami, še ne pomeni uspešno opravljenega izbirnega postopka. Inštruktorji se na podlagi zbranih opazovanj in ocen, v času celotnega izbirnega postopka, odločijo ali kandidat izpolnjuje vse kriterije, ki jih mora izpolnjevati bodoči pripadnik S.A.S. V glavnem se tukaj postavi vprašanje ali si s posameznim kandidatom pripravljen iti v boj. Če je odgovor pozitiven, napreduješ na naslednjo stopnjo, če pa ni, se vrneš v matično enoto, ne glede da si zdržal, do konca osnovnega izbirnega postopka.

Po vsem napisanem je normalno, da je osip kandidatov zelo velik. »Leta 1992 se je na osnovni izbirni postopek prijavilo 149 kandidatov, 61 kandidatov so odslovili, ker niso izpolnili določene naloge v predpisanem času, 59 jih je odstopilo prostovoljno, 6 jih je odnehalo zaradi poškodb, nadaljnjih 8 je bilo izločenih s strani inštruktorjev zaradi različnih prekrškov (goljufanje glede teže opreme, kršenje postavljenih pravil itd.)«. Tako, da jih je od 149 kandidatov, ki so začeli osnovni izbirni postopek, samo 15 uspešno zaključilo«(Darman,1994:15) kar znaša 9,9% oziroma drugače, osip kandidatov je bil več kot 90%. Te številke samo dokazujejo, da je osnovni izbirni postopek S.A.S. eden najzahtevnejših izbirnih postopkov na svetu. Tukaj je treba poudariti še eno stvar in sicer, da so vsi kandidati že izkušeni vojaki in so se v svojih matičnih enotah že prej izkazali za zelo uspešne. To samo še bolj nazorno pokaže, kako zahteven je osnovni izbirni postopek S.A.S.

3.1.6.3 Osnovno urjenje

Osnovno urjenje traja 24 tednov in se deli na tri dele. Pehotno urjenje 14 tednov, džungelsko urjenje 6 tednov in padalsko urjenje 4 tedne. V pehotnem delu je poudarek predvsem na taktičnih postopkih, tako osnovne, kot specifične bojne enote. »Tako, da del urjenje zajema predvsem osnove patroljiranja, oborožitev s streljanjem, osnovno usposabljanje v protiterorističnem bojevanju, osnove obveščevalnega dela ter podobne vsebine« (Pogovor s pripadniki ODSD, november 2001)

Pehotni del se konča s fazo "Preživetje v bojnih razmerah" (Combat and Survival), ki traja tri tedne. Sklepni del te faze urjenja predstavlja vaja Zbežati in se Izmikati oz. Escape and Evasion, katere glavni namen je simulirati okolje, v katerem bi se lahko znašel bodoči pripadnik SAS, če bi moral zbežati iz vojnega ujetništva. Tako se morajo kandidati izogibati "sovražnim enotam", ki jih navadno igrajo pripadniki enote, ki je nameščena na prostoru kjer se vaja izvaja. Trajanje vaje ni točno določeno, vendar ponavadi traja nekaj dni (od 2 do 4), v tem času se vse tiste, ki se jih zajame odvede na naslednjo fazo. Ta faza pa je simulacija postopkov zasliševanj, ki običajno sledijo zajetju. Vsi tisti, ki niso bili zajeti, se morajo po koncu vaje "Escape and Evasion" sami predati in se jih ravno tako odpelje na simulacijo zasliševanja. V fazi simulacije zasliševanja so bodoči pripadniki izpostavljeni zelo realnim tehnikam zasliševanja, ki zajemajo vse aspekte dejanskega zasliševanja. Edino kar je izvzeto, je telesno kaznovanje, oziroma mučenje. Kandidati so izpostavljeni, tako psihološkemu, kot telesnemu stresu, ki so posledica dejanskih izkušenj vojnih ujetnikov in pa tehnik, ki so se ali se še uporabljajo za zasliševanje vojnih ujetnikov. (Darman, 1994:21) ¹¹

Po uspešnem zaključku pehotnega urjenja se pošlje kandidate na tečaj urjenja v džungelskem bojevanju, ki traja med 4-6 tedni in se navadno izvaja v pokrajini Brunei na Borneu. Ravno tako kot simulacijo zasliševanja, se te faze ne da ponavljati in se kandidate ob morebitnem neuspešnem zaključku tega urjenja, odslovi in pošlje v

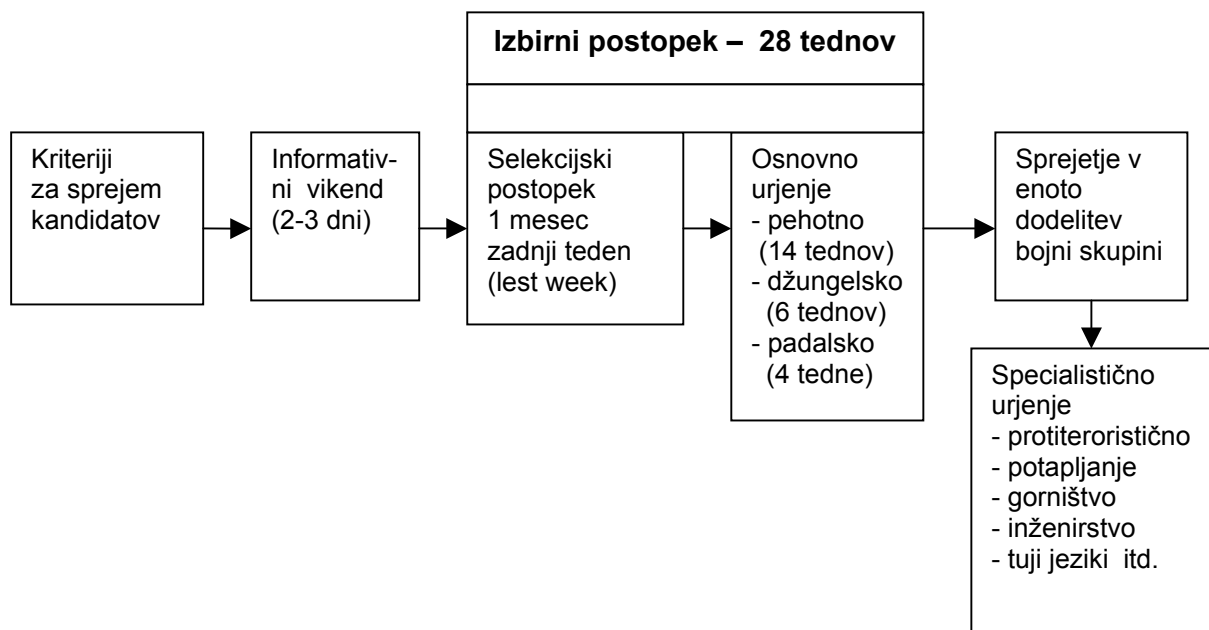
---

¹¹ Kandidate se najprej postavi v neugodne telesne položaje v katerih morajo vztrajati tudi po več ur, ob tem pa jih zasmehujejo in na vse mogoče načine poskušajo izvleči kakršnokoli koristno informacijo. Naloga kandidata pa je, da pove samo dovoljene podatke: osebna številka, čin, ime ter datum rojstva. Če inštruktorjem uspe izvleči še katero drugo koristno informacijo, kandidat ni uspešno opravil tega preizkusa in se ga brez možnosti ponavljanja pošlje v matično enoto. (Macdonald,1990:150)

matično enoto. Po tečaju džungelskega bojevanja se loči kandidate častnike ter kandidate podčastnike in vojake. Kandidate za častnike čaka še zelo naporna enotedenska preizkušnja, v času katere morajo kandidati za častnike pokazati, da posedujejo kvalitete, ki so potrebne za častniške dolžnosti v SAS. Za vse tiste, ki so zdržali praktično do konca - častnike, podčastnike in vojake pa za zaključek čaka še padalsko urjenje, ki traja 4 tedne in se izvaja v padalski šoli Kraljevega letalstva v Brize Nortonu. V tem času opravijo kandidati osem skokov, od tega je en nočni in en skok v sklopu vaje. Po uspešnem zaključku padalskega urjenja, se kandidati vrnejo v Hereford, kjer se jim podeli svetlo rjava baretka z značko SAS. (Darman, 1994:21-22) Tukaj se urjenje ne zaključi, saj se nov pripadnik uri še znotraj določene skupine, ki ji je dodeljen. To urjenje lahko traja še kar nekaj časa preden je pripadnik usposobljen za bojno delovanje.

Po vsem napisanem vidimo, da je izbirni postopek zelo zahteven, kar kažejo tudi same številke osipa. Le- te so bile glede selekcijskega postopka predstavljene že prej, če pa temu dodamo še, da se »Približno 300 kandidatov na leto se prijavi na izbirni postopek, od tega jih pridobi znak S.A.S. nekje med 20 in 30 kandidati, nekatera leta je to število tudi manjše.« (Darman, 1994:31) vidimo, da gre res za zelo zahteven in naporen proces.

Shema št. 1 : izbirni postopek S.A.S.

3.2 SPECIALNE SILE KOPENSKE VOJSKE ZDA - UNITED STATES ARMY SPECIAL FORCES (S. F.)

3.2.1 Predstavitev enote

Specialne sile kopenske vojske ZDA imajo korenine še iz časa druge svetovne vojne, kjer so bile ustanovljene različne enote za posebne naloge. Tu izstopata predvsem dve: 1. sile specialne službe¹² ustanovljene julija 1942 ter 101. oddelek OSS¹³ ustanovljen Aprila 1942. 1.sile specialne službe je bila kanadsko-ameriška enota, ki je delovala na področju severne Evrope. Medtem, ko je 101. oddelek OSS najprej deloval v Burmi nato pa svoje območje delovanja razširil. Po drugi svetovni vojni sta bili obe enoti razpuščeni, tako da so ob izbruhu Korejske vojne morali organizirati »ad hoc« enoto za specialne naloge. Ob spoznanju, da kopenska vojska ZDA potrebuje stalno specialno enoto so, v času predsednikovanja Kennedija, leta 1952, ustanovili Specialne sile Kopenske vojske ZDA s sedežem v Fort Braggu. 1960 so bili njeni pripadniki napoteni v Vietnam, kjer so ostali 14 let. Od Vietnama naprej so pripadniki S.F. sodelovali v skoraj vseh uradnih oboroženih spopadih oboroženih sil ZDA. Zadnji, med operacijami, kjer so specialne sile odigrale pomembno vlogo, je bil oborožen spopad v Afganistanu. V tej državi je še danes prisotnih veliko pripadnikov S.F., ki opravljajo različne naloge od urjenja lokalnih enot, varovanja pomembnih predstavnikov države, do odstranjevanja min.

3.2.2 Organiziranost enote

Specialne sile kopenske vojske ZDA so del Poveljstva za specialne operacije kopenske vojske¹⁴ v katero spadajo še:

- 75. polk Rengerjev,
- 160. polk specialnih sil letalstva kopenske vojske,
- Center in šola za specialno bojevanje Johna F. Kennedija,
- Podporno poveljstvo specialnih operacij,
- Poveljstvo za civilne zadeve in psihološke operacije.

---

¹² 1.st Special Service Force

¹³ Office of Strategic Service

¹⁴ U.S. Army Special Operation Command

Specialne sile Kopenske vojske ZDA pa se delijo na skupine specialnih sil¹⁵, ki so odgovorne vsaka za svoje geografsko področje:

- 1. Skupina specialnih sil - sedež v Fort Lewis. Podpira operacije na področju Tihega oceana; 1 bataljon stalno prisoten v južni Koreji.
- 3. Skupina specialnih sil - sedež Fort Bragg. Podpira operacije na področju Afrike z izjemo držav na obali vzhodne Afrike.
- 5. Skupina specialnih sil - sedež v Fort Campbell. Podpira operacije na področju Bližnjega vzhoda, Vzhodne Afrike, Perzijskega zaliva ter Centralne Azije¹⁶
- 7. Skupina specialnih sil - sedež Fort Bragg. Podpira operacije na področju Srednje in Južne Amerike; 1 bataljon stalno prisoten v Puerto Rico.
- 10. Skupina specialnih sil - sedež Fort Carson. Podpira operacije na področju Evrope; 1 bataljon stalno prisoten v Nemčiji.¹⁷
- 19. Skupina specialnih sil (Nacionalna Garda Kopenske vojske) - sedež Draper. Podpira operacije na področju Afrike, Bližnjega vzhoda, Azije in daljnega Vzhoda.
- 20. Skupina specialnih sil (Nacionalna Garda Kopenske vojske) - sedež Birmingham. Podpira delovanje aktivnih specialnih skupin na področju Srednje in Južne Amerike.

Druge enote:

- Izvidniki za kemične bojne strupe. Dve aktivni skupini 56. in 801., ter dve skupini v rezervi 445. in 900. .

Pripadniki specialnih sil kopenske vojske ZDA so na leto v povprečju odsotni 6 mesecev¹⁸, kar je ena najvišjih stopenj v oboroženih silah ZDA.(Clancy,2001:24-26)

3.2.3 Osnovna bojna skupina S.F.

Osnovno bojno skupino¹⁹ sestavlja 12 pripadnikov. Sestava je naslednja:

- Bojni skupini poveljuje častnik z činom stotnik, njegov namestnik pa je vodni podčastnik,²⁰

---

¹⁵ Special Forces Group

¹⁶ Gre za področja, predvsem, muslimanskih držav. Ta skupina je bila prva katere pripadniki so sodelovali v nedavnih spopadih v Avganistanu. Kasneje so se jim pridružile še pripadniki iz drugih skupin

¹⁷ Zadnja leta so večinoma delovali na Balkanu

¹⁸ Ta parameter v oboroženih silah ZDA označujejo kot Operational tempo - Optempo

¹⁹ Operational Detachment Alfa

- Za načrtovanje in obveščevalno oskrbo sta zadolžena dva starejša podčastnika. Podčastnik z daljšim stažem v S.F. je določen za načrtovanje, medtem ko je drugi določen za obveščevalno oskrbo,
- Dva specialista za oborožitev,
- Dva specialista za inženirstvo,
- Dva specialista za saniteto, oziroma prvo pomoč,
- Dva specialista za zveze.

(Clancy,2001:147)

Kot vidimo, je enota sestavljena tako, da ima za vsako področje dela določena in izurjena dva pripadnika. Ta razdelitev ima dve dobri lastnosti. Ob primeru izgube enega od pripadnikov, je v skupini še vedno eden za njegovo zamenjavo. Druga dobra lastnost pa je ta, da se lahko enota po potrebi razdeli na dve skupini s skorajda enako sestavo. Slabša stran 12 članske osnovne bojne skupine je njena velikost, ki je za določene naloge prevelika, vendar se da to slabost nadomestiti z prej omenjeno delitvijo skupine.

3.2.4 Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja

Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja enote so :

- direktne akcije,
- specialno izvidovanje,
- pomoč pri notranji varnosti tujih držav,
- nekonvencionalno bojevanje,
- boj proti terorizmu,
- psihološke operacije,
- civilne zadeve,
- preprečevanje širjenja orožja za množično uničenje,
- informacijsko delovanje.

(Doctrine for Joint Special Operations,1998:II-4)

Enote SF izvajajo tudi tako imenovane dodatne aktivnosti, oziroma aktivnosti postranskega pomena, za katere se posebej ne urijo, ampak jih lahko izvajajo z znanjem pridobljenim v urjenju za osnovne naloge in oblike bojnega delovanja.

Dodatne aktivnosti:

- podpora zavezniškim silam,
- bojno iskanje in reševanje,
- operacije proti drogam,
- protiminsko delovanja,
- sodelovaje v humanitarnih operacijah,
- pomoč pri varovanju (oseb, objektov),
- specialne aktivnosti.

(Doctrine for Joint Special Operations,1998:II-11)

Tom Clancy v svoji knjigi (A Guided Tour of U.S. Army Special forces,2001:9) k dodatnim nalogam, oziroma koleteralnim aktivnostim, dodaja še sodelovanje v operacijah za podporo miru, oziroma kot navaja avtor "Peace Operation".

V preteklosti je vladalo napačno mišljenje, da so SF namenjene zgolj za urjenje tujih enot, predvsem odporiških gibanj. Vidimo, da to ni res, saj je njihov repertoar precej širi, čeprav še vedno dajejo veliko pozornost tem nalogam, kar opisuje tudi njihov moto "OSVOBODITI ZATIRANE - DE OPRESO LIBER".

3.2.5 Kriteriji za sprejem kandidatov

Kriteriji za sprejem kandidatov na osnovni izbirni postopek so:

- Kandidat mora biti moškega spola in v ustreznem plačilnem razredu plačilnem razredu. Uspešno opravljen osnovni izbirni postopek (SFAS) je predpogoj za osnovno urjenje (SFQC). Veljavnost SFAS je eno leto,
- Kandidat mora biti državljan Združenih držav Amerike,
- Mora biti gimnazijski maturant²¹ ali imeti končano srednjo šolo tehničnih strok,²²

---

²¹ High School

²² GED- General Engeniring degree

- Mora imeti opravljeno padalsko urjenje ali pa je prostovoljec za padalsko urjenje. Tisti, ki tega urjenja še nimajo opravljenega, se ga bodo udeležili po uspešnem zaključku osnovnega izbirnega postopka /SFAS),
- Kandidat ne sme biti razporejen na novo delovno dolžnost v naslednjih 120 dneh. Ravno tako se ne sme udeležiti šolanja/usposabljanja, ki od kandidata zahteva razporeditev na novo delovno dolžnost. Vojaki, ki so pred kratim pridobili VED²³ morajo opravljati ta VED saj eno leto,
- V preteklosti ni prostovoljno odstopil od padalskega urjenja ali urjenja specialnih enot,
- Mora biti sposoben preplavati 50 m z uniforma in škornji,
- Mora doseči najmanj 206 točk pri testu telesnih zmogljivosti (APFT- Army Physical Fitness test), vendar ne sme doseči manj kot 60 točk pri posamezni disciplini za starostno skupino 17-21 let,
- Mora izpolnjevati zdravstvene in telesne pogoje predpisane z AR 40-501 (zdravniški pregled za specialne sile),
- Ne sme biti v suspenzu,
- V času izvajanja trenutne vojaške dolžnosti ni bil obsojen na vojaškem sodišču, ter
- S sedanje dolžnosti ne sme biti odsoten 30 dni ali več.

(Special Forces -Recruiting, 1991:4-5)

3.2.6 Predstavitev izbirnega postopka

Izbirni postopek je sestavljen iz osnovnega izbirnega postopka, oziroma »Special Forces Assessment and Selection course« (SFAS), ki traja 24 dni in osnovnega urjenja, oziroma »Special Forces Qualification Course« (SFQC), ki traja različno za vsako specialnost in sicer med 8 meseci in pol do 14 mesecev in pol.

Čas, ki se porabi za uspešno urjenje enega pripadnika SF znaša minimalno eno leto. Stroški takega urjenja pa se gibljejo okrog 100.000 \$. Zato je zelo pomembno, da se med prijavljenimi čimprej ugotovi, kateri so tisti kandidati, ki so potencialni pripadniki

---

²³ (MOS- Military Occupational Specialty)

SF. S tem se prihrani veliko denarja in časa. Ravno to je namen osnovnega izbirnega postopka specialnih sil²⁴.

3.2.6.1 Osnovni izbirni postopek (SFAS)

Osnovni izbirni postopek izvaja četa G, prvega bataljona, prve skupine za urjenje (Special Forces Training Group – SFTG). Kandidati se zberejo v centru za urjenje specialnih sil v Camp Mackall v Severni Karolini, ki je v neposredni bližini Fort Bragg-a. Število kandidatov je omejeno na 300, tukaj se zberejo častniki, vodni podčastnik – (ang. Warrant officer)²⁵ in podčastniki. Za vse veljajo isti pogoji in naloge opravljajo skupaj ne glede na čin.

Osnovni izbirni postopek je načrtovan tako, da je predvsem zelo fizično in psihično naporen. Večina kandidatov odpade v prvih dneh²⁶. SFAS se, kot velja za večino podobnih postopkov opisuje kot »24 dnevni pekel na zemlji«. Sam postopek ni nikoli enak, za vsako skupino je nekoliko drugačen, tako da kandidati nikoli ne vedo kaj jih čaka.

V času trajanja osnovnega izbirnega postopka so kandidati izpostavljeni pomanjkanju spanca ter raznim oblikam fizičnih naporov. Poleg tega mora kandidat dokazati, da dobro premaguje stres, je psihološko stabilen in predvsem vztrajen. V teh 24 dneh kandidate čakajo naslednje aktivnosti:

- Premagovanje taktične steze: Taktična steza je dober pokazatelj v kakšni fizični pripravljenosti je posamezni kandidat. Poleg tega so taktične steze oblikovane tako, da kandidate preizkusijo na več področjih.²⁷ Tek: veliko je teka na srednje razdalje (5-10 km), z obremenitvijo ali brez, na čas ali pa samo kot del aktivnosti ob začetku dneva.

---

²⁴ Special Forces Assessment and Selection Course (SFAS)

²⁵ Warant Officer predstavlja nekakšno vez med častniki na eni in podčastniki in vojaki na drugi strani. Največkrat je to podčastnik z dolgoletnimi izkušnjami, ki poseduje vse lastnosti in znanja, ki so potrebna za častnika, vendar nima ustrezne izobrazbe. V oboroženih silah ZDA je ta čin zelo cenjen, približen ekvivalent temu činu v SV bi bil vodni podčastnik, saj pravega ekvivalenta temu činu pri nas ni.

²⁶ Kar je zelo pomembno, saj je tako večja verjetnost ponovne asimilacije v prejšnjo enoto. Te enote največkrat gledajo na svoje pripadnike, ki se prijavijo na selekcijski postopek kot pripadnika, ki je izdal njihovo enoto. Tako, da je zelo pomembno, da se kandidate, ki ne ustrezajo kriterijem čimprej izloči

²⁷ Na primer strah pred višino, nezmožnost plezanja, klavstrofobija itd. Če se katera od prej naštetih stvari pojavi, se takšnega kandidata izloči, saj ne ustreza merilom specialnih sil.

- Pohodi: Veliko število pohodov, obremenitev varira, vendar v povprečju dosega najmanj 23 kg. Precej je tudi pohodov, ko se kandidatom ne pove, kako dolgo bodo hodili, ampak se jih samo pošilja od ene kontrolne točke do druge. Vsi pohodi so na čas četudi se norme ne pove kandidatom. Naloga teh pohodov je, da se kandidate pripelje do točke fizične in psihične izčrpanosti. V takšnih situacijah se potem lažje določi kdo ima karakteristike, ki se jih išče v selekcijskem postopku.
- Orientacija: se združuje s pohodi, tako da morajo kandidati obvladati orientacijo tudi v temi ali ob slabem vremenu. Gre za eno od najpomembnejših veščin ki jo mora obvladati vsak kandidat. (Clancy, 73:1999) Čeprav so oborožene sile ZDA najboljše opremljene oborožene sile na svetu, gre tukaj za poudarek na osnovni orientaciji s pomočjo karte in kompasa. V določenih primerih tudi brez enega ali obeh prej omenjenih pripomočkov.
- Reševanja logičnih nalog (Situation and Reaction): pred kandidate, ki jih muči pomanjkanje spanca, hrane, različni vremenski vplivi in so poleg tega izpostavljeni hudim fizičnim naporom, se postavi določena logična naloga. Te naloge niso same po sebi preveč zahtevne, vendar pa je njihova razrešitev v prej naštetih razmerah velikokrat zelo zapletena.²⁸ Pri reševanju taktičnih problemov se lepo pokaže, kdo lahko dela znotraj enote in kdo ne. Ravno tako pridejo v takšnih situacijah v ospredje naravni vodje.
- Skupinske preizkušnje: podobno kot pri reševanju logičnih nalog, (ki so lahko posamične ali skupinske) se tukaj preizkuša zmožnost delovanja znotraj skupine. Čeprav gre pri selekcijskem postopku za »preživetje« vsakega posameznika, se daje precejšna pozornost delovanju znotraj skupine. Skupinske preizkušnje so ponavadi zelo povezane z reševanjem logičnih nalog.

Naloga osnovnega izbirnega postopka je izločiti tiste, ki ne ustrezajo določenim kriterijem. Ta naloga ni nič kaj prijetna, zato se inštruktorji čimbolj distancirajo od kandidatov, tako da kandidatov ne spodbujajo. Pomembno je povedati tudi to, da vsi tisti, ki »preživijo« osnovni izbirni postopek ni nujno, da nadaljujejo s kvalifikacijskim

---

²⁸ Na primer: terenskemu vozilu se odvzame eno kolo, skupina kandidatov pa ima na voljo zgolj omejeno število palic in metrov vrvi. To terensko vozilo morajo usposobiti do te mere, da ga lahko premaknejo za nekaj kilometrov. Vidimo, da je tudi ob reševanju nalog prisoten fizični napor, tako da si kandidati ne morejo odpočiti, oziroma takim dejavnostim rečejo aktiven počitek.

postopkom. To je odvisno samo od enega kriterija ali bi s tem kandidatom šel v boj. Če je odgovor pozitiven, kandidat nadaljuje, če ne se ga pošlje v matično enoto. Večino osipa je v drugem tednu, ko se začnejo težji pohodi, takrat se število zmanjša za približno polovico. Kdor zdrži tretji teden je z mislimi že pri kvalifikacijskem postopku, tako da je osip zelo majhen in je največkrat posledica poškodb. V primeru težje poškodbe se kandidata pošlje v matično enoto in se ga spodbudi, da ponovno poskuša na enem od naslednjih osnovnih izbirnih postopkov. Pri tistih, ki se vrnejo je osip zelo majhen. Po končanih 24 dneh ni nobene posebne proslave. Kandidate, ki so uspešno opravili osnovni izbirni postopek, se povabi na kvalifikacijski postopek specialnih sil (Special Forces Qualification Course).

3.2.6.2 Osnovno urjenje (SFQC)

Osnovno urjenje se izvaja štiri krat letno in je namenjeno pridobivanju specialističnih znanj za delovanje v SF. Pogoji za udeležbo je uspešno opravljen selekcijski postopek ter padalsko urjenje. Samo osnovno urjenje je razdeljeno v 3 faze:

Prva faza

Poudarek na osnovnih veščinah. Traja 39 dni in je namenjena izenačenju znanj vseh kandidatov ne glede iz katerih enot prihajajo. Izvajajo se naslednje aktivnosti: orientacija, osnove patroljiranja, urjenje v izvidovanju in postavljanju zased, vaja iz oddelčnega patroljiranja, urjenje postopkov na ravni voda, vaja iz vodnega patroljiranja ter prehod na drugo fazo.

Druga faza:

Poudarek na osnovnih veščinah, pridobivanju posameznega VED-a (MOS) specialnih enot. Trajanje različno za različno specialnost.

Poveljujoči častnik (18A):²⁹ urjenje traja šest mesecev, poudarek je predvsem na nekonvencionalnem bojevanju ter planiranju akcij in logistiki.

Specialist za Oborožitev (18B): poudarek na poznavanju in rokovanju z vso pehotno oborožitvijo domačega izvora in z najpogostejšimi predstavniki tujega izvora.

---

²⁹ Oznaka 18 pomeni oznako specialnih enot, medtem ko črka pomeni različni VED/MOS v tem primeru A-poveljujoči častnik

Specialist za inženirstvo (18C): poudarek na konstruiranju določenih objektov za vojaško in civilno uporabo ter poznavanje različnih vrst eksploziva in njihovo uporabo.

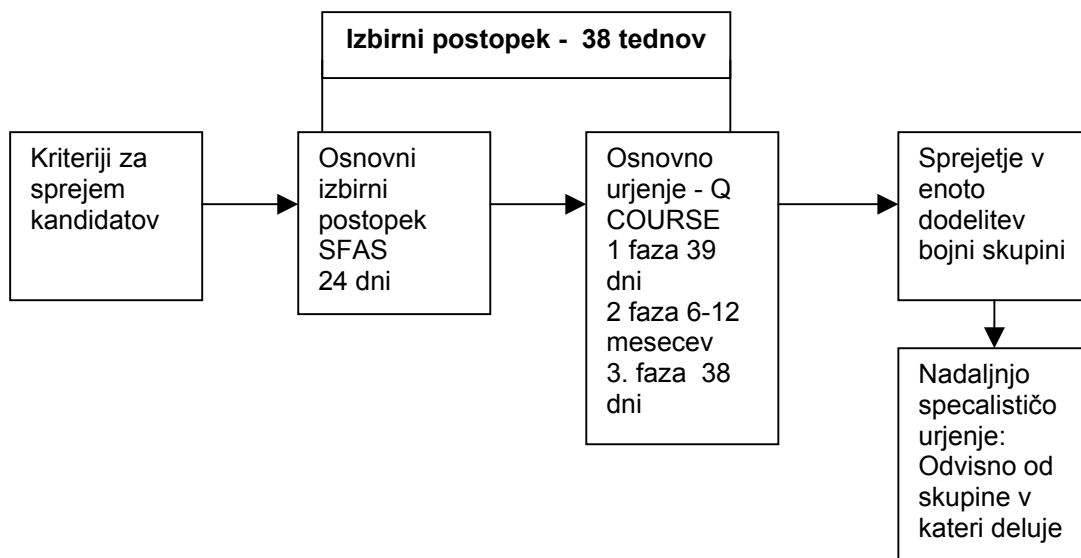
Specialist za Saniteto/Prvo pomoč (18D): najdaljše urjenje druge faze in sicer 12 mesecev. Poudarek na urgentni prvi pomoči. Urijo se z drugimi specialisti za saniteto/prvo pomoč drugih specialnih enot (Navy SEAL, PJ). Del urjenja izvajajo v urgentnih blokih civilnih bolnišnic³⁰. To urjenje velja za najboljše na svetu, predvsem zaradi svoje realističnosti.

Specialist za zveze (18E): traja šest mesecev s poudarkom na uporabi in odpravi majhnih napak na različnih sredstvih zvez, od navadnega telefona, do satelitske opreme.

Tretja faza: traja 38 dni, tukaj se predvsem združuje pridobljeno znanje³¹ in praktično uporabi na zaključni vaji, ki se imenuje »Robin Sage«. Gre za zelo realistično vajo, kjer morajo kandidati pokazati veliko znanja, prilagodljivosti in improvizacije. (Clancy,2001:76-82)

Osnovno urjenje se konča s slovesno podelitvijo zelenih baretk in uradnim sprejemom v S.F. ter prvo napotitvijo v bojne skupine.

Shema št. 2 Shema izbirnega postopka SF

³⁰ To so predvsem bolnišnice, ki se nahajajo v predelih mest z veliko kriminala (Bronx, Vzhodni Los Angeles, Tampa), kjer se kandidat sreča s številnimi strelnimi ranami.

³¹ Enote ponovno združijo, razen specialistov za saniteto/prvo pomoč, ki imajo daljše urjenje in se pridružijo naslednji skupini.

3.3 SPECIALNE SILE MORNARICE ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE – UNITED STATES NAVY SEAL

3.3.1 Predstavitev enote

Zgodovina enote sega v čas druge svetovne vojne v leto 1943, ko je bila ustanovljena enota mornariških inženirjev, katerih glavna naloga je bila priprava obale za mornariške desante. Te enote so se nato preimenovali v Mornariške podvodne inženirjske skupine (ang. Naval Underwater Demolition Teams - NUDT). Delovale so tako na območju Tihega oceana, kot tudi v Evropi pri izkrcanju na Sicilijo in Normandijo. Enote, ki so delovale na območju Tihega ocean so se preimenovali v podvodne inženirjske enote (ang. Underwater Demolition Teams - UDT). To ime so kasneje prevzele še ostale enote. Podvodne inženirjske enote so sodelovale tudi v Korejski vojni leta 1950. Leta 1962 pa je predsednik Kennedy ustanovil enoto, ki bi bila dvojnik specialnih sil kopenske vojske, vendar zadolžena za mornariško delovanje. Ustanovljena je bila enota SEAL.³² Novoustanovljena enota je bila takoj poslana v Vietnam, kjer se je zelo izkazala. Od takrat so enote SEAL sodelovale v vseh vojaških operacijah ZDA od Grenade, Paname, Zalivske vojne, Somalije, Haitija, Bosne pa do Afganistana (Introduction to Special Operations, 1998:16-17). S porastom mednarodnega terorizma in z veliko angažiranostjo Združenih držav Amerike bodo enote SEAL še naprej aktivno sodelovale v nekonvencionalnih oblikah bojevanja po vsem svetu.

3.3.2 Organiziranost enote

Enote SEAL so posebej organizirane, izurjene in opremljene za izvajanje specialnih operacij v morskem in rečnem okolju. Delujejo v majhnih skupinah po celem svetu v podpori ladjevju ali za izvajanje nalog nacionalnega pomena. Enote SEAL predstavljajo učinkovito sredstvo, ki ga nacionalna politika uporablja v času miru in celotnem spektru sovražnosti od operacij v podporo miru do omejene in splošne vojne. (www.specialoperations.com)

---

³² Ime je nastalo z združitvijo prvih črk sea, air land, ki so predstavljali področja njihovega delovanja.

Enote SEAL spadajo pod Mornariško Poveljstvo za Specialno Bojevanje³³, ki je mornariška komponenta Poveljstva za Specialne Operacije Oboroženih sil ZDA³⁴. Mornariško Poveljstvo za Specialno bojevanje se deli na dve skupini. Prva ima sedež v Coronadu –Kalifornija, druga v Little Creeku – Virginija. Vsaka od skupin se nadalje deli na tri SEAL komandoške skupine (vsaka z 10 SEAL vodov s po 16 pripadniki) ter eno skupino SEAL potapljačev in enim eskadronom specialnih čolnov.³⁵ (Armed Forces Journal International,1/1994:35). Vsaka od šestih SEAL komandoških skupin je zadolžena za določen predel sveta:

- I. SEAL skupina - Jugozahodna Azija
- II. SEAL skupina - Srednja in severna Evropa
- III. SEAL skupina - Bližnji vzhod
- IV. SEAL skupina - Južna Amerika
- V. SEAL skupina - Južna Koreja
- VIII. SEAL skupina - Afrika

(Jane's Military Exercise & Training Monitor,1996:15)

VI. SEAL skupina pa je namenjena boju proti terorizmu in nekakšen ekvivalent enoti DELTA kopenske vojske oboroženih sil ZDA.

3.3.3 Osnovna bojna skupina

Osnovno bojno enoto sestavlja vod pripadnikov SEAL, ki šteje 16 pripadnikov, ki jim poveljuje mornariški častnik s činom poročnika. »Vod pripadnikov SEAL je sestavljen tako, da lahko izvaja vse oblike specialnega delovanja na vodni površini, pod vodo, obalnem pasu in kopnem.« (Predstavitveni list vaje v Pivki) Kot vidimo se vod pri specialnih enotah razlikuje od voda navadne pehote, ki šteje približno 30 pripadnikov. Čeprav vod sestavlja 16 pripadnikov se v bojnih razmerah razdelijo na več manjših skupin. Ponavadi na dve skupini po osem ali štiri skupine po štiri pripadnike. Takšna razdelitev je posledica tega, da enote SEAL izvajajo naloge, kjer je potrebno ostati čim dalj časa neopažen, kar pa bi bilo s celotnim vodom veliko težje. Drugi razlog pa je, če slučajno padejo v zasedo, so žrtve bistveno manjše, kot če bi v zasedo padel celoten vod.

---

³³ Naval Special Warfare Command s sedežem v Coronado-Kalifornija.

³⁴ US Special Operations Command

³⁵ Seal (swimmer) delivery vehicle team in Special Boat Squadron

Poveljnik voda SEAL je častnik, medtem ko so ostali pripadniki podčastniki ali vojaki, ki so izurjeni vsak za svojo specialnost. Te specialnosti so razdeljene na naslednji način:

- Poveljnik bojne skupine,
- Podčastnik specialist za oborožitev in taktiko,
- Podčastnik specialist za rušenje,
- Podčastnik specialist za saniteto, in
- Podčastnik specialist za telekomunikacije.

Poleg tega v vodu obstaja še nekakšen vodni podčastnik (ang. Warant Officer), ki deluje kot svetovalec in namestnik poveljnika

3.3.4 Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja

Osnovne naloge, ki jih izvajajo pripadniki enote SEAL so:

- direktne akcije,
- specialno izvidovanje,
- pomoč pri notranji varnosti tujih držav,
- nekonvencionalno bojevanje,
- boj proti terorizmu,
- psihološke operacije,
- civilne zadeve,
- preprečevanje širjenja orožja za množično uničenje, ter
- informacijsko delovanje.

(Doctrine for Joint Special Operations, 1998:II-4)

Enote Seal izvajajo tudi tako imenovane dodatne aktivnosti, oziroma aktivnosti postranskega pomena, za katere se posebej ne urijo ampak jih lahko izvajajo z znanjem pridobljenim v urjenju za osnovne naloge in oblike bojnega delovanja.

Dodatne aktivnosti:

- podpora zavezniškim silam,
- bojno iskanje in reševanje,
- operacije proti drogam,
- protiminsko delovanja,

- sodelovaje v humanitarnih operacijah,
- pomoč pri varovanju (oseb, objektov), ter
- Specialne aktivnosti,

(Doctrine for Joint Special Operations, 1998:II-11)

3.3.5 Kriteriji za sprejem kandidatov

Kriteriji za sprejem kandidatov na osnovni izbirni postopek se razlikujejo glede na to ali gre za častnika, podčastnika ali vojaka, vendar so naslednji kriteriji najpomembnejši in veljajo za vse čine.

- Kandidat mora biti moškega spola,
- Kandidat mora biti državljan Združenih držav Amerike,
- Starost kandidata ne sme presegati 28 let. Lahko se prijavijo tudi kandidati stari 29 in 30 let, vendar se komisija odloči za vsakega posameznika posebej,
- Vid ne sme biti slabši od 20/40 na enem in 20/70 na drugem očesu, z možnostjo korekcije na 20/20 brez barvne slepote),
- Na testu ASVAB (Armed Service Vocational Aptitude Battery) mora doseči VE + AR 104 točke ali več in na MC 50 točk ali več. Odstopanje znaša 5 točk za skupni rezultat,
- Kandidat mora biti primeren za varnostni dostop do ravni ZAUPNO,
- Kandidat mora uspešno opraviti zdravniški pregled za potapljače, katerega izvidi ne smejo biti starejši od enega leta, ter
- Kandidat mora uspešno opraviti test telesnih zmogljivosti (Physical Screen Test).³⁶

3.3.6 Predstavitev izbirnega postopka

Izbirni postopek kandidatov za pripadnike skupin SEAL je sestavljeno iz iniciacijske faze in treh faz (ang. Basic Underwater Demolition/Selection - BUD/S) programa ter padalskega in kvalifikacijskega urjenja.

³⁶ preplavati 500 metrov z uporabo prsne ali proste tehnike v času 12,5 minut, 10 minut počitka, izvesti najmanj 42 sklec v času dveh minut, 2 minuti počitka, izvesti najmanj 50 dvigov trupa v času dveh minut, 2 minuti počitka, izvesti najmanj 6 vzgibov, 10 minut počitka, v vojaških hlačah in škornjih preteči 2,3 km v času 11,5 minut.

- **Iniciacijska faza:** traja 5 tednov in je namenjena seznanjanju kandidatov z načinom urjenja in zahtevami urjenja. Začne in konča se s testom fizičnih zmogljivosti, ki je pogoj za vstop v prvo fazo BUD/S
- **I. faza BUD/S:** traja 8 tednov in je namenjena nabiranju fizične in psihične kondicije. Tretji teden te faze predstavlja tako imenovani »peklenski teden«, ki je najtežji del prve faze. Prva faza s svojim peklenskim tednom predstavlja osnovni izbirni postopek.
- **II. faza BUD/S:** ravno tako traja 8 tednov, vendar je tukaj poudarek na bojnem potapljanju. Ta faza je tista v kateri bodoči pripadniki pridobijo znanja, ki jih ločijo od drugih (kopenskih) specialnih enot.
- **III. faza BUD/S:** traja 9 tednov od katerih je prvih pet namenjeno urjenju kopenskega bojevanja, zadnji štiri tedni pa so namenjeni urjenju celotnih postopkov enot SEAL; je tudi zadnja faza BUD/S usposabljanja, po njenem uspešnem zaključku se bodoče pripadnike napoti na osnovno padalsko urjenje.
- **Osnovno padalsko urjenje:** traja 3 tedne in se izvaja v Fort Benning v zvezni državi Georgia. Zadnja ovira pred podelitvijo tako želenega znaka enote (trident) je še eno urjenje.
- **SEAL kvalifikacijsko urjenje:** ta zadnja faza traja 15 tednov. Po uspešnem zaključku se pripadnikom podeli znak enote ter se jih napoti v določeno enoto, kjer nadaljujejo urjenje znotraj enote. S tem urjenjem se tudi zaključi izbirni postopek. (www.sealchallenge.navy.mil/buds.html)

Kot je razvidno iz zgoraj navedenega traja celoten izbirni postopek za pripadnika enote SEAL 48 tednov. Za častnike velja enaka pot z eno razliko, da po izbirnem postopku nadaljujejo urjenje še za 6 do 12 mesecev, preden so usposobljeni za poveljevanje vodu pripadnikov SEAL.

3.3.6.1 Osnovni izbirni program

Osnovni izbirni program dejansko predstavlja I. faza programa BUD/S (Basic Underwater Demolition/Selection) čeprav se v samem imenu pojavlja beseda selekcija - izbor. Vendar pa sta druga in tretja faza že namenjeni urjenju, kar pa ni naloga selekcijskega programa. Zato je prva faza, še posebej pa tako imenovani »peklenski teden«, pravi osnovni izbirni program, saj je celotna I. faza namenjena predvsem psihofizičnim aktivnostim. Kot je bilo že omenjeno v prejšnjem poglavju sta prva dva tedna nekakšna priprava na »peklenski teden«. »Pekleni teden« v resnici traja pet dni in pol in predstavlja enega najhujših oblik testiranja na svetu in je osrednji del osnovnega izbirnega programa. V teh petih dneh in pol so kandidati podvrženi neprekinjenemu urjenju, saj je številu ur namenjeno za spanje omejeno na štiri, za celoten čas osnovnega izbirnega postopka. Teh pet dni in pol je ustvarjenih tako, da se kandidata pripelje na sam rob psihofizičnih zmogljivosti. Poudarek celotnega programa je na skupinskem delu. Vse preizkušnje so ocenjevane s strani inštruktorjev, ki imajo tudi pristojnost, da kandidata, ki ne izpolnjuje norm, izključijo iz nadaljnjega procesa. Kandidati lahko skozi ves proces urjenja odstopijo.³⁷

3.3.6.2. Osnovni program usposabljanja

Z uspešnim zaključkom prve faze so kandidati, ki so ostali pokazali, da posedujejo značilnosti, ki so potrebne za pripadnika SEAL. Takoj po prvi fazi se urjenje nadaljuje z osnovnim programom usposabljanja. V osnovni program usposabljanja spadata druga in tretja faza BUD/S, padalsko urjenje in kvalifikacijski postopek, v trajanju 36 tednov. Še vedno se v vseh fazah daje velik poudarek na pridobivanju in vzdrževanju telesne pripravljenosti, vendar se tem aktivnosti pridružijo veščine značilne za specialne enote.

Druga faza

---

³⁷ In sicer tako, da trikrat pozvonijo na zvon.

Traja 8 tednov, glavni poudarek je na potapljanju in uporabi sodobne potapljaške opreme (dihalnih aparatov z odprtim in zaprtim krogom dihanja, suhe in mokre potapljaške obleke). Po uspešnem opravljanju pisnih in praktičnih preizkusov pridobijo naziv lahki potapljač³⁸, ki je predpogoj za naziv bojnega potapljača. Ravno znanja bojnih potapljačev ločijo pripadnike SEAL od drugih pripadnikov specialnih enot (kopenskih). (www.sealchallenge.navy.mil/buds.htm)

Tretja faza

Traja 9 tednov, kandidati pridobivajo znanja in veščine s področja kopenskega bojevanja (taktika majhnih enot, topografija, oborožitev tujega in domačega izvora, eksplozivi in minska sredstva, borilne veščine, uporaba helikopterjev ter drugih vozil, preživetje v ekstremnih bojnih in vremenskih razmerah ...). Zadnje štiri tedne v tej fazi usposabljanja kandidati preživijo na otoku San Clemente v realističnem urjenju, kjer naučeno preizkusijo v praksi. (Revija Obramba,8/2001:59)

S tretjo fazo se zaključi BUD/S, vendar osnovno urjenje še ni končano, saj kandidate čaka še padalsko urjenje in kvalifikacijski postopek. »Delež tistih, ki uspešno zaključijo vse tri faze BUD/S se giblje okrog 30 odstotkov. BUD/S se izvaja šest krat letno tako, da je letni priliv izbranih kandidatov okrog 220, oziroma 35-40 kandidatov na urjenje«(Jane's Military Exercise & Training Monitor,1996:15)

Padalsko urjenje

Tritedensko urjenje opravijo v šoli zračnodesantnih enot ZDA v Fort Benningu. Tukaj se kandidati naučijo predvsem tehnik, ki so značilne za specialne enote in sicer HALO in HAHO.

Kvalifikacijski postopek

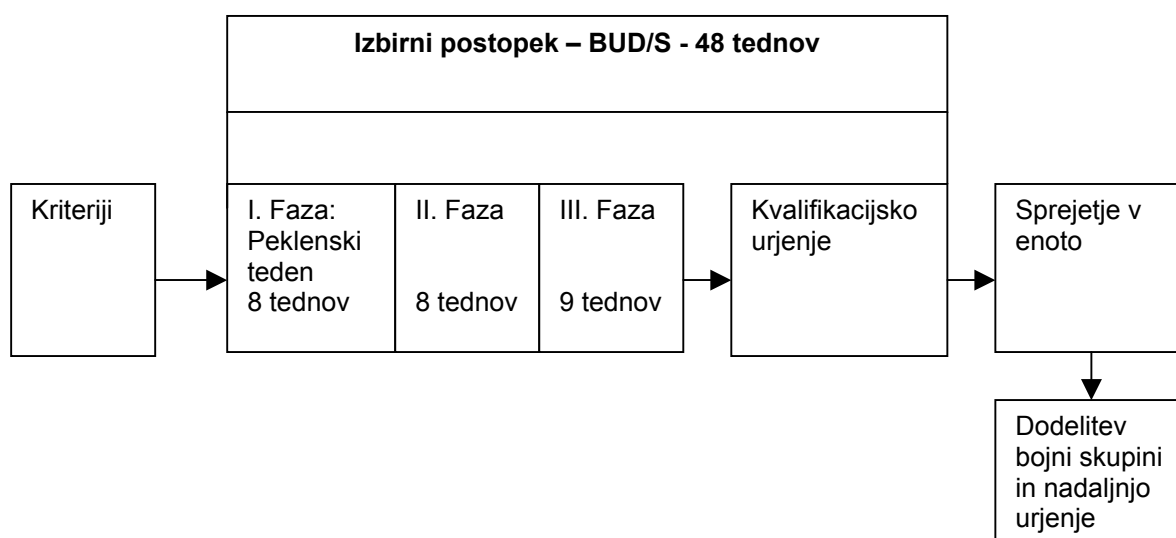
Je zadnja faza in traja 15 tednov. Po uspešnem zaključku se pripadnikom podeli znak enote, ter se jih napoti v določeno enoto, kjer nadaljujejo urjenje znotraj enote. S tem urjenjem se tudi zaključi izbirni postopek. (www.sealchallenge.navy.mil/buds.html) Kot bistven del njihovega kvalifikacijskega

---

³⁸ Combat swimmer. Gre za moj ekvivalent saj v Slovenski vojski ločimo lahki potapljač in bojni potapljač (combat diver)

procesa se morajo vsi pripadniki SEAL udeležiti trimesečnega taktičnega urjenja, kjer pridobijo nadaljnje operativne veščine in zmožnost delovanja na bojnem polju. Po zaključku se pripadnike dodeli operativnemu SEAL vodu na njihovo začetno operativno dolžnost. Proces urjenja in izobraževanja se nadaljuje skozi celotno kariero s kombinacijo formalnih in neformalnih procesov, ki vključujejo urjenje v enoti, kot tudi prisotnost na različnih urjenjih specialnih sil ter civilnih usposabljanjih.

Shema št. 3 : Izbirni postopek enote SEAL

3.4 IZRAELSKI MORNARIŠKI KOMANDOSI – ISRAEL HA'KOMANDO HA'JAMI (SHAYETET 13)

3.4.1 Predstavitev enote

Enota izraelskih mornariških komandosov se nahaja v mornariški bazi Atlit. Je ena najstarejših enot v Izraelskih obrambnih silah, katere zgodovina sega že pred nastanek države Izrael leta 1948, ko je od leta 1938 pa do 1948 enota delovala kot

odporniško gibanje. Od svojega nastanka 1939 oziroma 1948, kot uradni del izraelskih obrambnih sil pa do danes, velja za eno njihovih najbolj aktivnih enot. Pripadniki Shayetet 13 so sodelovali v vseh vojnah države Izrael, kot tudi v velikem številu tajnih nalog proti sovražnikom Izraela. Enota je skozi več kot šest desetletij obstoja doživljala uspehe in neuspehe. Ena najznamenitejših akcij se je zgodila leta 1967, ko so pripadniki Flotilje 13 in sil Shayeret Matkal³⁹ izvedli povračilni napad na Egiptovsko utrdbo zeleni otok (Green Island). Navkljub velikim žrtvam velja ta napad za eno najlegendarnjših trenutkov v zgodovini enote. V novejši zgodovini enote pa izstopata predvsem dve akciji. Prva je bila uspešna, ko so leta 1980 v sodelovanju z agenti Mossada ter pripadniki Shayeret Matkal izvedli atentat na vojaškega poveljnika PLO Abu Jihada. Pripadniki Shayetet 13 so zavarovali obalo ter omogočili prikrit prihod in varen umik ostalim silam. Druga akcija pa je bila polom, ko je iz 4. na 5. september 1997 leta enota 16 pripadnikov ob rutinskem vdoru v Libanon padla v zasedo sil Hezbollaha, v kateri je umrlo 12 pripadnikov. Ta akcija predstavlja največjo enkratno izgubo, ki jo je enota doživela od svoje ustanovitve. Čeprav obstaja malo uradnih podatkov o tej enoti, gre gotovo za enoto z bogatimi bojnimi izkušnjami ter, navkljub polomu leta 1997, za eno najboljših pomorskih specialnih enot na svetu. Pripadniki te elitne enote pa gotovo sodelujejo v bojih, ki trenutno potekajo na območju Izraela in njegove bližnje okolice, pri preprečevanju terorističnih akcij ali pa pri aretacijah pripadnikov terorističnih skupin.

3.4.2 Organiziranost enote

Enota Shayetet 13 je razdeljena na tri čete, oziroma Palge. Vsaka Palga je usposobljena za različne naloge.

Napadalna četa («Haposhtim«)

Sestavljajo jo najboljši pripadniki znotraj S´13. Posebej so izurjeni za izvajanje naslednjih nalog: izvajanje atentatov, vdori v sovražnikovo zaledje, protiteroristično delovanje (predvsem na področju akvatorija). Skupina zadolžena za protiteroristično

---

³⁹ Izvidniška enota generalštaba Izraelskih sil

delovanje se imenuje T-4 (oziroma skupina 4). Redno se uri z enoto 269, ki se nahaja znotraj Shajeret Matkal in predstavlja kopensko različico. (www.sayeret.com/units/sea/shayetet/guide.htm)

Četa za podvodno delovanje (»Hat zalenin«)

Pripadniki te čete so izurjeni za podvodno delovanje. Glavni nalogi sta izvidovanje, očiščenje in zavarovanje obale pred pomorskim desantom večjih enot ter podvodno delovanje z eksplozivnimi sredstvi proti nasprotnikovim ladjam in pristaniškim objektom. Četa za podvodno delovanje pogosto sodeluje z drugimi četami znotraj S´13, bodisi podpira napadalno četo pri zavarovanju obale ali pa izvaja samostojne naloge. (www.sayeret.com/units/sea/shayetet/guide.htm)

Četa za površinsko delovanje

Pripadniki te čete so izurjeni za upravljanje in delovanje s čolni ali ladjami znotraj S-13 (Zaharon, Movlit and Morena) ter sodelujejo z drugimi ladjami in podmornicami, mornariškimi silami izraelskih obrambnih sil. Njihova glavna naloga je varno in natančno pripeljati potapljače ali pripadnike napadalne čete do njihovih ciljev. Četa za površinsko delovanje je mogočna, primerljiva z enoto mornarice ZDA »U.S.Special Boat Units«(SBU), vendar je za razliko od SBU, ki je ločena od U.S.Navy Seals, četa za površinsko delovanje sestavni del enote Izraelskih mornariških komandosov. Najštevilnejša od treh čet je napadalna četa, sledita ji četa za podvodno delovanje in četa za površinsko delovanje. Vsak pripadnik v S´13 služi v enoti najmanj 4 leta in pol.⁴⁰ (www.sayeret.com/units/sea/shayetet/guide.htm)

3.4.3. Osnovna bojna skupina

V virih nisem zasledil uradnega podatka o številu pripadnikov, ki sestavljajo osnovno bojno skupino., vendar pa je po določenih člankih o bojnem delovanju enote mogoče sklepati, da osnovno bojno skupino sestavlja 16 pripadnikov, ki se nato lahko delijo

---

⁴⁰ 3 leta obveznega vojaškega roka ter podaljšanje vojaškega roka za 18 mesecev, ki je eden od vstopnih kriterijih. Pripadniki lahko nadaljujejo vojaško kariero znotraj enote, vendar jih večina enoto po končanem služenju vojaškega roka.

na manjše skupine, oziroma podskupine. Skupini poveljuje častnik, ki je največkrat tudi na čelu enote, ostali pripadniki imajo najmanj podčastniške čine., saj je enota sestavljena samo iz podčastnikov in častnikov. Drugače pa je število pripadnikov, ki bo sodelovalo v bojnih aktivnostih, odvisno od naloge. Najmanjše število bojne skupine predstavljata 2 pripadnika, zgornje število pa ni mogoče določiti.

3.4.4 Osnovne naloge in oblike delovanja

Osnovne naloge:

Izvajajo se po ukazu generalštaba mornariških sil in predstavljajo izvajanje različnih nalog značilnih za specialne sile, kot so:

- direktne akcije,
- izvidovanje,
- izvidovanje, očiščenje in zavarovanje obale,
- vdori v sovražnikovo zaledje,
- izvajanje atentatov,
- izvajanje tajnega delovanja proti nasprotnikovim ladjam in pristaniški infrastrukturi.

(www.sayeret.com/units/sea/shayetet/guide.htm)

Sekundarne naloge:

Izvajajo se po ukazu ministra za obrambo. V ta sklop spadajo predvsem protiteroristično delovanje ter reševanje talcev, obe na področju akvatorija.

3.4.5 Predstavitev izbirnega postopka

Enota izraelskih mornariških komandosov (S´13) je edina od obravnavanih enot, ki je popolnena z vojniki na služenju vojaškega roka. Zaradi te posebnosti sem se odločil, da opišem celotni postopek od nabora pa do trenutka, ko kandidat postane pripadnik te specialne enote.

»Po zakonu o obrambi države Izrael se lahko ob dopolnitvi 18 let vpokliče na služenje vojaškega roka vse izraelske Jude, Druze in Kirkize. To velja za oba spola.

Vojaški rok traja 3 leta, temu sledi še služenje v rezervni sestavi do dopolnitve 54 leta. (Williams. 1989:33)⁴¹

Naborni postopek se začne nekje med 16 in 17 letom, ko se bodoče nabornike obvešča tako javno, kot tudi osebno o datumu nabora na katerega se morajo oglasiti. Nabor se izvede približno eno leto pred vpoklicem. Poleg običajnega pogovora z nabornikom, kjer se preveri, če so podani pravi podatki, opravi nabornik še osnovno psihološko razvrstitev(v nadaljevanju IPC).⁴² Naslednji obisk je namenjen predvsem testiranju fizičnih sposobnosti ter zdravniškem pregledu. Tukaj se tudi določi zdravstveni profil, oziroma kategorijo, glede na število doseženih točk in sicer:

- 21 do 30 točk (nesposoben za opravljanje vojaške službe),
- 31 do 45 točk (zaradi težjih zdravstvenih težav, ki zahtevajo permanentno zdravljenje, se te nabornike razporedi predvsem v administracijo),
- 46 do 64 točk (določene fizične omejitve, vendar lahko služijo vojaški rok v vseh enotah, ki niso stacionirane na območju spopadov ali v njih sodelujejo),
- 65 do 71 točk (ne morejo sodelovati v boju, vendar je dovoljeno delo v območju spopadov),
- 72 do 81 točk (običajno gre za manjšo ortopedsko nepravilnost, lahko služijo vojaški rok v vseh enotah, tudi v bojnih, vendar le v oklepkih enotah ali artileriji, kjer služijo brez omejitev),
- 82 do 97 točk (sposoben za služenje v pehoti ali specialnih enotah).

Po zdravniškem pregledu sledi še psihološko testiranje, kjer je poudarek na motivaciji, zmožnosti delovanja pod stresom, obnašanju, stopnji patriotizma. Na podlagi tega testa se izdelata ocena primernosti v določenih enotah. Ocena ocenjevalca skupaj z IPC in doseženo javno veljavno izobrazbo tvorijo indeks kakovostne skupine (v nadaljevanju KS), kateri pripada nabornik. Združena ocena ZP in KS pokažeta ali je nabornik primeren za nadaljnje šolanje. Če je primeren za nadaljnje šolanje, se oceni ali je primeren za nižje podčastniške ali celo častniške

---

⁴¹ Vojaški rok traja 3 leta samo za nabornike moškega spola, ki služijo vojaški rok v kopenski vojski, častniki služijo 4 leta. Za pripadnice ženskega spola je vojaški rok dolg 24 mesecev, oziroma so oproščene služenja, če so poročene, oziroma imajo otroka (Grizold, Tatalovič, Cvrtila, 1999:230)

⁴² Inital Psychotechnical Classification (IPC)

dolžnosti. Tistim, ki pri skupni oceni dosežejo dovolj veliko število točk, se pošlje prošnja za nadaljnja testiranja, za določene posebne enote (letalstvo, določene enote mornarice: mornariški komandosi, podmorničarji ter specialne enote).⁴³

Dokumenti, ki so na voljo izraelskim obrambnim silam, ko se nabornik odloči, kje bi rad služil vojaški rok:

- IPC,
- indeks kakovostne skupine (KS),
- zdravstveni profil (ZP),
- poročilo psiholoških testiranj,
- poročilo o znanju hebrejskega jezika,
- morebitna omejitev zaradi socialnega statusa,
- podatki o družini.

(Willams, 1989; 46)

Ob vpoklicu se vse nabornike zbere v zbirnih centrih Ba'ka'M.⁴⁴

Po osnovnih formalnostih (zadolžitvi opreme, prisega..) ter po predstavitvi in izbiri enot, se kandidate pošlje v različne enote, kjer se izvajajo osnovni izbirni postopki za vsako enoto posebej. Ti selekcijski programi so različno dolgi in zahtevni.

3.4.5.1 Osnovni izbirni postopek

Gibush, oziroma osnovni izbirni postopek mornariških komandosov traja 5 dni. V času teh petih dni se kandidate kliče zgolj po številkah, ravno tako se kandidati med seboj ne smejo klicati po imenu. V teh petih dneh gre predvsem za poudarek na telesni pripravljenosti kandidatov. Same aktivnosti, ki se izvajajo v času Gibusha, niso javno dostopne; gre pa predvsem za aktivnosti, ki zahtevajo izjemen fizični napor, podkrepjen s psihološkim pritiskom s strani inštruktorjev. Tako morajo kandidati opraviti zelo naporene pohode pod veliko obremenitvijo. Vse te aktivnosti so podkrepjene še s pomanjkanjem spanca in verjetno tudi hrane ter vode. Ves čas se

---

⁴³ Pri izbiri kandidatov (nabornikov) imajo očitno prednost letalske sile, takoj za njimi pa so že mornariški komandosi - S'13; torej pred padalci in drugimi izvidniškimi enotami.

⁴⁴ Basis klita U'Miyan - Ba'ka'M. to so centri v katerih se nabornike, ki še niso bili dodatno testirani testira in se jih nato napoti v enote .

kandidate ocenjuje glede na to, kako delujejo v stresnih situacijah, kakšen je njihov motivacijski faktor; velik poudarek je namenjen ugotavljanju ali je kandidat zmožen delovanja v skupini (teamu). V določenih delih je to urjenje že na meji mučenja.⁴⁵ Med Gibushom je osip približno 50%. Tisti, ki uspešno končajo selekcijski postopek, podpišejo pogodbo o podaljšanju vojaškega roka za 18 mesecev, kar znese skupaj 4 leta in pol. Nato se jih napoti na osnovno urjenje. (Katz, 1993:57-59)

3.4.5.2 Osnovno urjenje

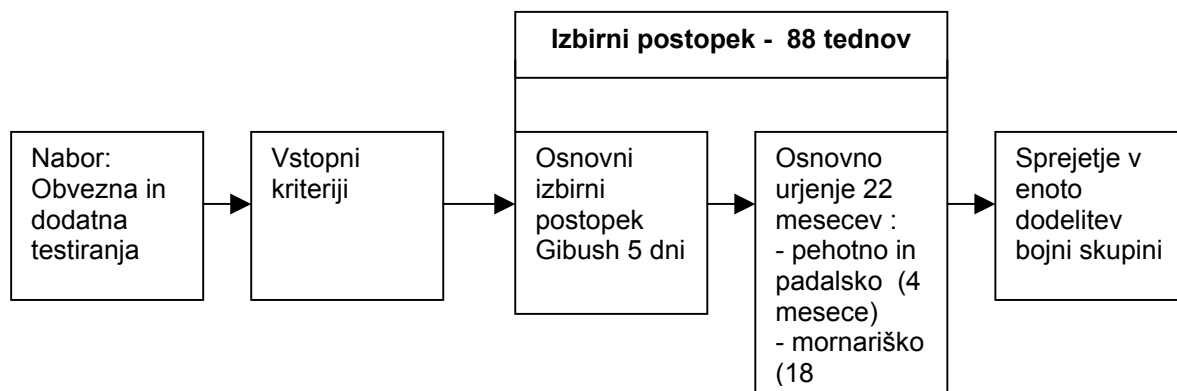
Začetek osnovnega urjenja je identičen z osnovnim urjenjem padalcev. Tukaj se kandidati izurijo do kategorije pehotnik – strelec 5, kar traja 4 mesece. Prvi mesec je namenjen urjenju posameznikov in fizični pripravi. Drugi in tretji mesec sta namenjena za urjenje do ravni čete. Temu sledi še tritedensko padalsko urjenje, na koncu katerega se jim podelijo padalska krilca. Urjenje v tej fazi se konča z 90 km pohoda, ki ga morajo opraviti v 24 urah. Takoj za tem kandidati nadaljujejo usposabljanje v Šoli za poveljnike oddelkov, ki traja dva meseca in kjer se izurijo do stopnje strelec 7, ki je tudi najvišja stopnja, ki jo strelec lahko doseže. Temu sledi še ena faza, ki je izključno namenjena fizičnim aktivnostim. Tukaj se pohodi stopnjujejo 40, 50, 60 km, dokler na koncu ne dosežejo 120, 130 km. Tisti, ki odpadejo na tej stopnji največkrat nadaljujejo pot kot padalci in jim ni treba služiti dodatnih 18 mesecev. Medtem, ko tisti, ki ostanejo začnejo z dejanskim urjenjem za mornariške komandose, kar pomeni, da šele sedaj prvič pridejo v stik z vodo. Ta faza urjenja traja 18 mesecev na koncu katere dobijo čin vodnika prve stopnje. (Williams, 1989:48-50)

Torej celotno urjenje za mornariškega komandosa traja 22 mesecev, pred njimi pa je še 23 mesecev delovanja v enoti, ki je ena izmed najbolj elitnih v obrambnih silah Izraela, če ne na svetu. Vendar pa tak sloves ni poceni, saj je bila enota aktivna ves čas njene ustanovitve, kar pomeni veliko uspešnih akcij in seveda tudi nekaj neuspešnih.

---

⁴⁵ »Med izraelskimi vojaki veljajo za potrjeno nore – kar sploh ni čudno, saj naj bi bilo preizkusno obdobje (t.i. "gibuš", ki traja en teden) enako čistemu mučenju; po nekaterih govoricah kandidate z dihalno cevjo in s potapljaško masko, ki ima steklo pobarvano s črno barvo, potopijo v bazen ledeno mrzle vode, kjer jih nato ščipajo in grizejo rakovice in druge morske "pošasti" dokler kandidati ne zdržijo več (Dolenc, Nedog, Revija Obramba, 1998:33)

Shema št. 4: shema izbirnega postopka Shayetet 13

3.5 ODRED ZA SPECIALNO DELOVANJE SLOVENSKE VOJSKE (ODSD)

3.5.1 Predstavitev enote

Odred za specialno delovanje (v nadaljevanju ODSD) se je formiral leta 1998 po reorganizaciji 1. specialne brigade Moris. KO se je ustanovil 10. bataljon za mednarodno sodelovanje je večina pripadnikov Odreda za hitre intervencije (OHI) dopolnilo novonastali bataljon, preostali pripadniki pa so popolnili ODSD. Poveljstvo 1. specialne brigade Moris pa se je preimenovalo v poveljstvo 1. brigade. Pod njenim poveljstvom danes spadajo ODSD, 10. motorizirani bataljon (MOTB), 20. MOTB, 17. bataljon vojaške policije ter 14. inženirijski bataljon. Enota se nahaja v bazi Škrilj blizu Kočevske Reke.

»Odred za specialno delovanje je posebno organizirana, opremljena in izurjena enota Slovenske vojske, ki je namenjena za izvajanje specialnih vojaških operacij

samostojno ali v sodelovanju z ostalimi enotami Slovenske vojske.« (Predstavitveni list vaje v Pivki) ⁴⁶ Te vojaške operacije se od konvencionalnega načina bojevanja razlikujejo predvsem v omejeni ognjeni moči, omejeni mobilnosti, omejeni zmožnosti komuniciranja in omejeni logistični podpori. Delovanje specialnih sil se od konvencionalnega razlikuje predvsem v stopnji tveganja, načinu uporabe, zahtevnosti in uporabi operativnih metod, neodvisnosti od podpore in odvisnosti od obveščevalnega delovanja v nasprotnikovem zaledju. Odred je organizacijsko sestavljen iz poveljstva, bojnih skupin, učne skupine, oddelka za zveze ter samostojnega logističnega voda. (Revija Slovenska vojska, 12.april 2002:18)

ODSD se od leta 1995 ⁴⁷ udeležuje tudi različnih usposabljanj s tujimi enotami doma in v tujini. Avgusta 1996 je potekalo prvo urjenje s pripadniki specialnih sil kopenske vojske ZDA na ozemlju Republike Slovenije. Ta urjenja so postala že redna oblika usposabljanja ODSD in se izvajajo s to enoto ponavadi enkrat letno. Od leta 1997 se pripadniki ODSD udeležujejo različnih urjenj in usposabljanj v tujini. Teh urjenj in usposabljanj se udeležujejo posamezni pripadniki ali pa enota kot celota.

Individualno usposabljanje na vojaških šolah in tečajih v ZDA preko programa IMET (Special forces course – JFK Special Warfare Center F. Bragg, Ranger course – F. Benning, Basic Officer course – F. Benning, NCO Academy- F. Benning, Instructor sniper course –Velika Britanija). Bilateralno sodelovanje pripadnikov ODSD v programih JCET (Predstavitveni list vaje v Pivki)

Tako se pripadniki redno urijo predvsem s specialnimi enotami oboroženih sil ZDA (United States Army Special Operation Forces (S. O. F.) -10 SFG(A), United States Navy SEALs – NSWU-2, Special Operations Squadron (SOS) USAF 6. in 21. ter britanskimi Special Air Service (SAS). Te enote spadajo med najboljše izurjene na svetu.

3.5.2 Osnovna bojna skupina

»Bojna skupina ODSD je dinamična enota desetih visoko usposobljenih posameznikov, ki s svojo psihofizično pripravljenostjo, izurjenostjo in znanjem tvorijo

---

⁴⁶ 18. junija 2002 sem se udeležil ogleda skupnega urjenja Pripadnikov odreda za specialno delovanje Slovenske vojske in pripadnikov SEAL ameriške mornarice. Ob tej priložnosti nam je bil razdeljen predstavitveni list obeh enot, ki ga v nadaljevanju večkrat navajam.

⁴⁷ Takrat še del 1. specialne brigade Moris in bolj znan kot odred za hitre intervencije udeležili vojaške vaje Cooperative Nugget v ZDA.

udaren, energičen in koheziven vojaški kolektiv, ki je sposoben delovati v vseh bojnih okoljih in razmerah. Skupino vodi poveljnik, častnik slovenske vojske. Ob podčastniku enote, ki je hkrati tudi namestnik poveljnika in obveščevalec, se v bojni skupini nahajajo še: dva podčastnika specialista za oborožitev in taktiko, dva podčastnika specialista za rušenje, dva podčastnika specialista za saniteto in dva podčastnika specialista za telekomunikacije. Bojna skupina lahko deluje samostojno ali v sodelovanju z drugimi bojnimi enotami.« (Revija Slovenska vojska, 12 april 2002:18)

»**Poveljnik in podčastnik bojne skupine** sta odgovorna za vodenje in poveljevanje bojni skupini. Po stažu in strokovnosti sta najizkušenejša pripadnika v skupini. Sposobna sta hitrega odločanja in imata občutek za delo z ljudmi.

Podčastnik specialist za oborožitev in taktiko mora odlično poznati, rokovati in bojno uporabljati vse vrste pehotnih orožij SV. Prav tako mora poznati in znati uporabljati tudi čimveč orožij tujih oboroženih sil. Natančno mora obvladovati taktične postopke bojne skupine v vseh razmerah in okoliščinah.

Podčastnik specialist za rušenje mora poznati in znati uporabljati vse vrste eksploziva in eksplozivnih teles. Za izvajanje direktnih akcij in rušenje mora poznati konstrukcijske značilnosti različnih infrastrukturnih objektov in komunikacij. Poleg rušenja mora biti usposobljen tudi prepoznati in uničiti eksplozivna telesa najdena na bojišču.

Podčastnik specialist za saniteto mora biti izurjen na mestu nesreče oskrbeti ranjenca ali bolnika, poskrbeti za njegovo imobilizacijo, izvlečenje z mesta nesreče in transport. Poznati mora osnove zgradbe in delovanja človeškega telesa ter odzivanja le- tega ob težkih psihofizičnih naporih in poškodbah. V bojni skupini skrbi za preventivne ukrepe (dehidracija, UV zaščita, repelenti,...)

Podčastnik specialist za telekomunikacije mora biti izurjen za nemoteno komuniciranje po različnih sredstvih zvez, tako s pripadniki Slovenske vojske kot tudi s pripadniki tujih enot. Z znanjem mora biti sposoben odprave manjših tehničnih napak na sredstvih zvez in v določenih okoliščinah tudi improvizacije.« (Revija Slovenska vojska, 12.april 2002:18-19)

3.5.3 Osnovne naloge in oblike bojnega delovanja

Osnovne in dodatne naloge, ki jih izvajajo pripadniki ODSD so:

- Bojne naloge
  - specialno izvidovanje in vojaško obveščevalno delovanje v nasprotnikovem zaledju,
  - direktne akcije (zasede, naskoki, prepadi ..ipd),
  - protiteroristično bojevanje,
  - bojno iskanje in reševanje.

- Dodatne naloge
  - sodelovanje s centrom vojaških šol (sodelovanje v posameznih fazah usposabljanja podčastnikov in častnikov Slovenske vojske)
  - sodelovanje z enotami Slovenske vojske
  - sodelovanje z vojaškimi enotami drugih držav

(Predstavitveni list vaje v Pivki)

Usposabljanje pripadnikov ODSD je razdeljeno v tri temeljne programe:

- **»Osnovni Izbirni postopek** je vstopna točka za službovanje v ODSD in skupno traja 12 delovnih dni. Seleksijski program omogoča strokovno in selektivno izbiro kandidatov za opravljanje del in nalog v ODSD
- **Osnovni program usposabljanja** je prva oblika usposabljanja kandidatov za delo v ODSD in traja pet mesecev. Po uspešno zaključenem programu kandidati postanejo novi pripadniki ODSD
- **Specialistični program usposabljanja** pripadnikom bojnih skupin ODSD omogoča, da si pridobijo znanja iz specialističnih vsebin (gorništvu, padalstvo, potapljanje, preživetje v naravi,...)«.

(Predstavitveni list vaje v Pivki)

3.5.4 Kriteriji za sprejem kandidatov

Kriteriji potrebni za pristop k osnovnem izbirnem postopku so sledeči:

1. Kandidat mora biti vsaj petnajst mesecev zaposlen v SV.

2. Kandidat mora imeti najmanj V. Stopnjo izobrazbe.
3. Kandidat mora imeti praviloma končano podčastniško šolo.
4. Kandidat mora biti star od 20 do 25 let.
5. Kandidat mora uspešno opraviti zdravniški pregled za padalca.
6. Kandidat mora zbrati najmanj 240 točk na psihofizičnem testiranju po programu SV. Z najmanj 80 točk pri vsakem testu, za starostno skupino 25 let.
7. Kandidat mora preplavati 50 m v uniformi in v vojaških škornjih.
8. Kandidat mora biti prostovoljec za padalsko in potapljaško usposabljanje po uspešno opravljeni selekciji.
9. Kandidat mora imeti priporočilo in odobritev nadrejenega za udeležbo na izbirnem testiranju.
10. Kandidat se praviloma lahko udeleži izbirnega testiranja le enkrat.
11. Program ima status za ženske neprimerne programa.
12. Kandidat ne sme biti pravnomočno obsojen na podlagi določil KZ RS, oziroma ne sme biti v kazenskem postopku za dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti. (Program izbora kandidatov za specialne sile SV,2000:6-7)

3.5.5 Predstavitev izbirnega postopka

Izbirni postopek je sestavljen iz osnovnega izbirnega postopka in osnovnega urjenja. Poleg specialističnega programa usposabljanja tvori usposabljanje pripadnikov ODSD. »Osnovni izbirni postopek je vstopna točka za službovanje v ODSD in skupno traja 12 delovnih dni.«(Predstavitveni list vaja v Pivki) Izvaja se dvakrat letno. Osnovni program usposabljanja, oziroma osnovno urjenje pa traja 5 mesecev in je osnovna oblika usposabljanja za delo v ODSD. Ob uspešno zaključenem izbirnem postopku kandidati postanejo pripadniki ODSD.

3.5.5.1 Osnovni izbirni postopek

Namen

Program osnovnega izbora (selekcije) je namenjen izbiri in pridobivanju kandidatov za potrebe osnovnega usposabljanja ODSD. Skozi izvajanje programa selekcije enota ugotovi, kateri kandidati ustrezajo fizičnim in psihičnim merilom, predpisanim za službovanje v ODSD. S tem preprečijo izbor neprimernih kandidatov v ODSD, kar bi lahko ogrozilo izvajanje bojnih nalog enote.

Cilj osnovnega izbornega postopka

Splošni cilj izbora kandidatov je:

- pridobitev najustreznejših kandidatov za zaposlitev v ODSD

Posebni cilji izbora kandidatov so:

- pridobitev rezultatov in ocen o psihofizičnem stanju kandidatov za zaposlitev v ODSD
- izbor samo najustreznejših kandidatov na osnovi objektivno pridobljenih rezultatov in ocen testiranj.
- Pridobitev podatkov o kandidatih, ki bodo služili za izdelavo načrtov usposabljanj kandidatov do njihovega dejanskega vstopa v ODSD.

(Program izbora kandidatov za specialne sile SV,2000:3)

Organizacija izbora

Vsebina programa izbora:

Program izbora (selekcije) se izvaja iz predmeta oborožitev s streljanjem, vojaške topografije, športne vzgoje, taktike in nekaterih drugih aktivnosti (predvsem psihološko testiranje).

Trajanje programa izbora (selekcije):

Program izbora (selekcije) traja 12 delovnih dni in je razdeljen v dva sklopa:

- prvi sklop traja od prvega do šestega dne,

- drugi sklop traja od sedmega do dvanajstega dne.

»Program izbora (selekcije) predstavlja zaključeno celoto. Izbor se izvaja nepretrgoma 12 dni ter po 24 ur dnevno (program vsebuje tudi čas namenjen počitku). Za izvajanje selekcije ne veljajo predpisi, ki znotraj Ministrstva za obrambo Republike Slovenije (od sedaj naprej MORS) in SV urejajo delovni čas zaposlenih v SV.« (Program izbora kandidatov za specialne sile SV,2000:4) »Za izvedbo izbora mora biti prijavljeno najmanj 20 in največ 40 kandidatov. V času izbora pripadniki ne nosijo nikakršnih položajnih oznak, oziroma oznak usposobljenosti. Program izbora (selekcije) se izvaja v naslednjih mesecih: marec, april, september, oktober.« (Program izbora kandidatov za specialne sile SV,2000:5)

Kandidati pa morajo pri opravljanju nalog pokazati naslednje lastnosti: fizična pripravljenost, motivacija, sposobnost za skupinsko delo, umske sposobnosti, psihična stabilnost, poštenost. Vse omenjene lastnosti se preverjalo celoten čas trajanja selekcijskega postopka.

Tematski pregled vsebin osnovnega izbirnega postopka (Priloga E)

Osnovni izbirni postopek izvajajo pripadniki učne enote ODSD. Sam program temelji na selekcijskem programu Specialnih sil kopenske vojske ZDA (Special Forces Assessment and Selection course -SFAS), ki pa je prilagojen za potrebe Slovenske vojske. Ves čas osnovnega izbirnega postopka se lahko kandidat odloči, da bo odstopil, ravno tako imajo izvajalci pravico odpustiti kandidata, če ne dosega postavljenih norm. Osnovni izbirni postopek se za podčastnike in častnike ne razlikuje. V času dvanajstih dni skorajda nenehnih aktivnosti, pri določenih se kandidate pripelje praktično do roba fizičnih in psihičnih zmogljivosti, izvajalci dobijo zelo dober vpogled v karakteristike in zmožnosti posameznih kandidatov. Na podlagi dobljenih rezultatov nato izberejo tiste, ki so dosegli visoke norme ODSD. Tiste, ki so uspešno opravili selekcijski program se napoti na Osnovni program usposabljanja za kandidata ODSD.

3.5.5.2. Osnovni program usposabljanja

Tečaj traja 20 tednov in je razdeljen na tri faze. V času tečaja se poleg psihofizičnih naporov daje največji poudarek še izvidniški taktiki, vojaški topografiji, oborožitvi s streljanjem, inženirstvu, preživetju v naravi, helikopterskem urjenju, gibanju po zahtevnem zemljišču, zvezam, saniteti in padalstvu.

Namen tega tečaja je, kandidate:

- usposobiti za opravljanje funkcijskih formacijskih dolžnosti v ODSD;
- usposobiti v postopkih in veščinah izvidniškega delovanja ter direktnih akcijah v nasprotnikovem zaledju; nadgraditi njihove vojaške spretnosti, ki omogočajo preživetje na bojišču;
- izuriti in usposobiti za vodenje in poveljevanje manjšim taktičnim enotam;
- usposobiti jih, da osvojijo postopke in veščine (taktične, tehnične in didaktične), ki so potrebni za usposabljanje ostalih pripadnikov SV.

Izmed kandidatov, ki uspešno končajo Osnovni tečaj za kandidata ODSD, se izberejo najboljši. Ti prejmejo zeleno baretko kot simbol enote. S tem dejanjem postanejo pripadniki Odreda za specialno delovanje. (Revija Slovenska vojska, 12.april 2002:19) Urjenje se nato nadaljuje skozi celotno delovanje v ODSD in sicer v obliki specialističnih programov usposabljanja, ki »pripadnikom bojnih skupin ODSD omogoča, da si pridobijo znanja iz specialističnih vsebin (gornišstvo, padalstvo, potapljanje, preživetje v naravi ...).« (Predstavitveni list vaje v Pivki)

Shema št. 5 Predstavitev poti za pripadnika ODSD

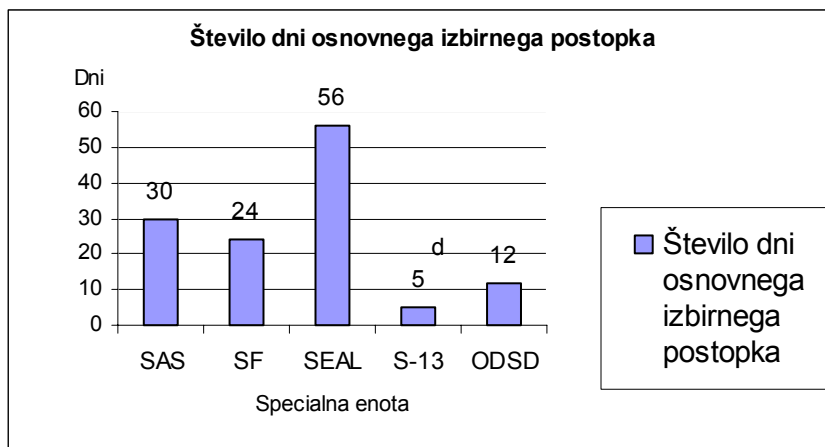
4. PRIMERJAVA IZBIRNIH POSTOPKOV

V nadaljevanju nameravam primerjati izbirne postopke (seleksijski postopek, osnovno urjenje) predstavljenih enot v naslednjih parametrih:

- čas trajanja seleksijskega postopka,
- čas trajanja celotnega izbirnega postopka,
- primerjava vstopnih kriterijev,
- primerjava osipa,
- primerjava nalog za katere se urijo pripadniki specialnih enot,
- primerjava povprečne starosti, ter
- primerjava osebnostnih lastnosti potrebnih za pripadnike specialnih enot.

4.1 Primerjava časa trajanja osnovnih izbirnih postopkov

Graf št. 1: Primerjava časa trajanja osnovnih izbirnih postopkov

Vir : Različni viri⁴⁸

Vidimo, da ima najdaljši osnovni izbirni postopek enota SEAL. Traja 8 tednov vendar je treba poudariti, da se znotraj teh osmih tednov v šestem tednu izvaja tako imenovani "pekleni teden", ki velja za resnično selekcijo. Ravno tako se znotraj

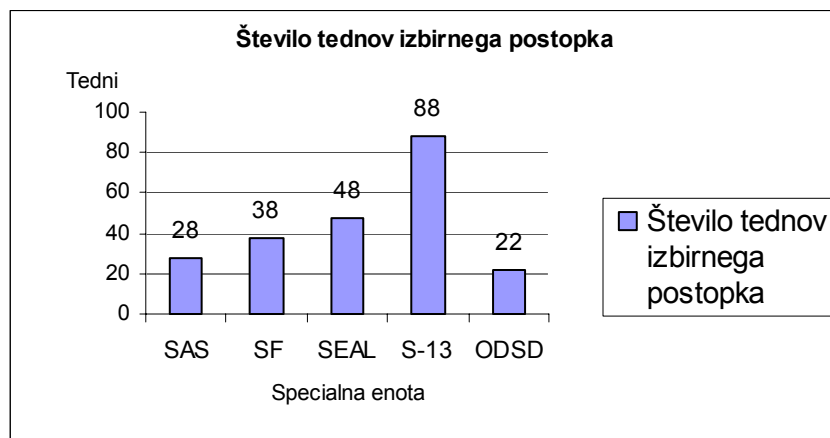
⁴⁸ ODSD : 12 dni (Program izbora kandidatov za specialne sile SV, 2000 :4), SEAL : 56 dni (Jane's Military Exercise & Training Monitor, 1996:14), Shayetet -13 : 5 dni (Katz,1993:57), SF : 24 dni (Clancy, 2001:71), SAS : 30 dni (Darman,1994:19).

osnovnega izbirnega postopka SAS, ki je drugi najdaljši (30 dni) izvaja "testni teden". Tako, da najdaljši osnovni izbirni postopek izvaja SF in sicer 24 dni. Temu sledi ODSD-12 dni, SAS-7 dni, SEAL-5 dni in Shayetet-13 dni. Če kot osnovni izbirni postopek upoštevamo "pekleni teden -SEAL" in "testni teden - SAS" vidimo, da so osnovni izbirni postopki dolgi v povprečju 10,6 dni. Temu povprečju se najbolj približa ODSD.

Kot vidimo so osnovni izbirni postopki relativno kratki, zato pa je njihova intenzivnost toliko večja, saj je osnovna naloga teh postopkov izbrati tiste kandidate, ki pokažejo znanje in veščine potrebne za pripadnika specialnih sil. Ta čas mora biti dovolj dolg, da se kandidate primerno testira, ter hkrati tem krajši, da se izloči neprimerne kandidate, saj se tako privarčuje s sredstvi in časom, ki se lahko nato porabi za primerne kandidate.

4.2 Primerjava časa trajanja izbirnih postopkov

Graf št. 2: Primerjava časa trajanja izbirnih postopkov

Vir : Različni viri⁴⁹

Kot je nazorno prikazano na grafu ima najdaljši izbirni postopek Shayetet -13 in to kar 88 tednov (22 mesecev), drugi najdaljši izbirni postopek ima enota SEAL 48 tednov, sledijo SF 38 tednov, SAS 28 tednov in ODSD 22 tednov. Povprečna vrednost znaša 45 tednov, če pa zaradi velikega odstopanja ne upoštevamo

⁴⁹ ODSD : 22 tednov (Revija Slovenska vojska-18.oktober,2002:str.15), SEAL : 48 tednov (Jane's Military Exercise & Training Monitor, 1996:15), Shayetet - 13 : 88 tednov (Katz,1993:58), SF : 38 tednov (Clancy, 2001:76), SAS : 28 tednov (Darman,1994:21).

izbirnega postopka Shayetet-13 pa znaša povprečna vrednost 27,2 tedna. Tej povprečni vrednosti se najbolj približa izbirni postopek SAS.

Zaradi tako velikega odstopanja izbirnega postopka Shayetet -13 je potrebno obrazložiti zakaj je prišlo do tega. Najpomembnejši razlog je ta, da je enota popolnoma z vojniki na službenju vojaškega roka. To pomeni, da v večini nimajo vojaškega predznanja, torej je treba začeti urjenje z osnovami. Tako morajo opraviti osnovno pehotno urjenje, ki traja 4 mesece in so edina enota, katere kandidati ob vstopu nimajo opravljenega takšnega urjenja. Temu sledi v času izbirnega postopka šolanje za poveljnike oddelka (2 meseca) ter padalsko urjenje (3 tedne). Šele nato se začne pravo urjenje za pripadnika specialnih enot. Vidimo da se številka 22 mesecev zmanjša na 15 mesecev (60 tednov). Kar je še vedno največ, vendar to odstopanje ni več tako zelo veliko. Treba je še upoštevati, da gre v tem primeru za Izrael, ki je država s posebnim varnostnim statusom, kar se seveda pozna tudi pri urjenju pripadnikov oboroženih sil. Kandidati za SF in ODSO imajo vsi opravljeno podčastniško šolo⁵⁰, ki je pri Shayetet -13 všteta v izbirni postopek. Pri izbirnem postopku je ODSO je treba povedati še to, da njihov izbirni postopek nekoliko krajši na račun tega, da se njihovi specialisti za saniteto ne šolajo tako dolgo, kot je to v navadi v drugih enotah. Ravno tako posebno šolanje častnikov ni vključeno v sam izbirni postopek, kot je to na primer v SF in SEAL. Vidimo, da se samo urjenje specialnih enot tako zelo ne razlikuje. Temeljna razlika je predvsem s kakšnim predznanjem sprejema enota svoje kandidate, oziroma kaj vse jih mora skozi izbirni postopek naučiti. Omeniti je potrebno še to, da sta obe SEAL in Shayetet-13 mornariški enoti, kar pomeni, da morajo njeni pripadniki, poleg pehotnih znanj, osvojiti še specifična mornariška znanja. Popolnoma razumljivo je, da sta izbirna postopka obeh enot nekoliko daljša.

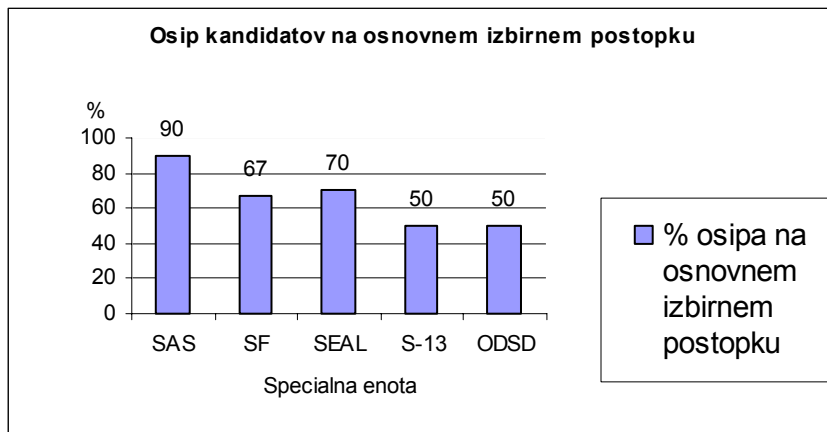
4.3 Primerjava osipa na osnovnih izbirnih postopkih

Primerjavo osipa na osnovnih izbirnih postopkih sem izbral zato, ker so ravno ti namenjeni izbiri kandidatov in je tu osip največji. Na osnovnem urjenju je osip precej manjši in je v veliki meri posledica poškodb, tako da se odstotki veliko ne razlikujejo.

---

⁵⁰ Pri nas traja podčastniška šola 6 mesecev, poleg tega mora biti kandidat podčastnik zaposlen v SV najmanj 6 mesecev.

Graf št. 3: Primerjava osipa na osnovnih izbirnih postopkih

Vir :različni viri⁵¹

Kot je razvidno iz grafa je največji osip in to kar 90% na osnovnem izbirnem postopku SAS, drugi največji osip je na osnovnem izbirnem postopku SEAL-70%, tretji SF 67%. Povprečni odstotek na osipih znaša 65,4%. Nobena od enot nima osipa manjšega od 50%, kar je še en indikator več o zahtevnosti samih postopkov. Pri ODSD je treba poudariti, da je podatek 50% osip iz prvega in do sedaj edinega osnovnega izbirnega postopka, kar ne daje realnih rezultatov. Le- ti bodo vidni v naslednjih postopkih.

Pri osnovnih izbirnih postopkih SAS, SF in ODSD je treba omeniti, da se teh postopkov udeležujejo samo izkušeni pripadniki, kar daje tem odstotkom še večjo težo. To še posebej velja za SAS, ki ima kar 90% osip. To je samo še en podatek več, ki kaže kako zelo zahteven je njihov osnovni izbirni postopek.

4.4 Primerjava vstopnih kriterijev

Pri vstopnih kriterijih sta dva skupna vsem in to sta prostovoljnost in spol (moški). Naslednja dva kriterija (prostovoljec za padalsko in potapljaško urjenje) sta ravno

⁵¹ ODSD - 20 kandidatov začelo 10 sprejetih (50% osip) (Revija Slovenska vojska-18.oktober,2002:str.15)

SF - 7 skupina leta 1999, začelo 236 kandidatov, 78 uspešno zaključilo (67% osip) (Clancy,2001:71)

SAS - 1992 leta 149 kandidatov začelo selekcijski postopek, 61 jih ni prišlo na cilj določene naloge pravočasno in se jih je odslovilo, 59 je odstopilo, 6 jih je odnehalo zaradi poškodb in nadaljnjih 8 jih je bilo izločenih s strani inštruktorjev. Tako, da jih je od 149 samo 15 uspešno zaključilo selekcijski postopek.(Osip 90%) (Darman,1994:12-13)

SAYETET -13 : Med Gibushom odpade 50%, še večje število jih odpade v osnovnem urjenju (Katz,1993:58-59)

SEAL: Povprečno konča selekcijski postopek 30 % kandidatov (osip 70%) (Jane's Military Exercise & Training Monitor, Jan.-Marec 1996:15)

tako prisotna pri vseh, čeprav sta v uradnih kriterijih navedena zgolj pri SF in ODSD. Vendar gre na podlagi urjenj sklepati, da sta vstopna kriterija⁵². Vse enote imajo tudi določene kriterije glede zdravja in fizičnih zmogljivosti, ki pa so seveda zaradi različnih držav različni (čeprav zelo podobni). Tako so vstopni kriteriji SF in ODSD precej podobni, določene točke so praktično identične⁵³

Eden od kriterijev, ki je prisoten pri skoraj vseh enotah je, da morajo kandidati ustrezati pogojem za dostop do podatkov določene stopnje zaupnosti.⁵⁴

Omejitev, da mora biti kandidat najmanj podčastnik se pojavlja samo pri SF in ODSD. Omejitev glede časa, ki ga mora kandidat minimalno še preživeti v oboroženih silah imata SAS (tri leta in tri mesece) in Shayetet 13 (podaljšati vojaški rok za 18 mesecev).

Najbolj temeljite vstopne pogoje ima po mojem mnenju Shayetet -13 , kjer se poleg zdravniških, telesnih, psiholoških in drugih testiranj, preverja še znanje Hebrejskega jezika, preverjanje socialnega statusa ter varnostno preverjanje družinskih članov. Je pa tudi res, da je Shayetet -13 enota države, ki ima posebno varnostno situacijo.

4.5 Primerjava nalog za katere se urijo pripadniki specialnih enot

V tej kategoriji pa so si enote najbolj podobne, saj se razen nekaj posebnosti (SEAL in SF preprečevanje širjenja orožja za množično uničenje, operacije proti drogam) urijo za podobne ali celo iste naloge:

- direktne akcije,
- izvidovanje v sovražnikovem zaledju,
- protiteroristično delovanje,
- bojno iskanje in reševanje,
- nekonvencionalno bojevanje.

Razlika je edino v področjih delovanj saj sta enoti SEAL in Shayetet -13 mornariški in delujeta predvsem v specifičnem morskem in priobalnem področju. Medtem, ko so ostale (SF, SAS in ODSD) enote kopenskih vojsk in s tem orientirane predvsem na kopensko področje, čeprav so ravno tako izurjene za delovanje v akvatoriju vendar to

---

⁵² Noben kandidat ne more postati pripadnik katere koli od opisanih specialnih enot ne, da bi opravil obe urjenji.

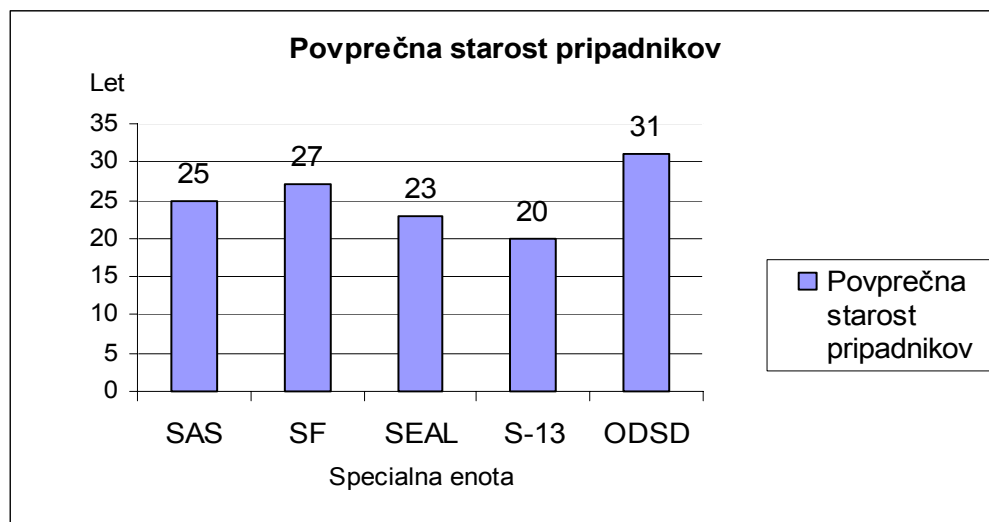
⁵³ Kar sploh ne preseneča saj so se pripadniki ODSD veliko urili s SF, prav tako je nekaj pripadnikov ODSD opravilo izbirni postopek SF in so izkušnje nato prenesli v naše okolje.

⁵⁴ Te stopnje so različne saj se stopnje razlikujejo med državami. Logično je da se kandidate preveri saj bodo opravljali naloge, ki so velikokrat zaupne narave.

ni njihovo osnovno področje. Naloge so specifične in zahtevajo zato tudi posebno urjenje. Skupna točka vseh nalog je velika stopnja nevarnosti, nekonvencionalnosti ter neodvisnosti od drugih enot (samozadostnost).

4.6 Primerjava povprečne starosti pripadnikov

Graf št. 4: Primerjava povprečne starosti pripadnikov

Vir: Različni viri⁵⁵

Iz grafa je razvidno, da so najstarejši pripadniki ODSD z 31 leti, temu sledijo SF z 27 leti, SAS 25 leti, SEAL 23 leti in Shayetet – 13 s samo 20 leti. Povprečna starost 31 let je posledica, da enota od svojega nastanka 1998 pa do leta 2002 ni izvajala izbirnega postopka, kar pomeni, da je izvajala naloge z obstoječimi pripadniki, ki pa so se medtem postarali. V prihodnje gre pričakovati upad povprečne starosti pripadnikov ODSD. Višja povprečna starost pripadnikov ODSD in SF je posledica faktorja, da morajo biti pripadniki obeh enot vsaj podčastniki. Za častnike SF pa velja, da morajo imeti vsaj čin stotnika. Gre torej za že izkušene ljudi. SAS prav tako v svoje vrste sprejema že izkušene pripadnike, vendar poleg podčastnikov in častnikov sprejema tudi vojake. Le- ti so mlajši, od tod tudi nekoliko nižja povprečna starost. Podobno tudi enota SEAL v svoje vrste sprejema vse vojake, podčastnike in

⁵⁵ ODSD: 31 let (pogovor s pripadniki ODSD, november 2001), SEAL: 23 let (Armed Forces Journal International, Jan.2000:31), Shayetet -13: 18 - 19 let ko se jih vpokliče, 20-21 ko končajo urjenje (Williams,1989:33), SF: med 25 in 30 let (Clancy, 2001:64.), SAS: 25 let (Darman,1994:15).

častnike. Vendar z razliko od SAS, se vojaki lahko prijavijo na izbirni postopek takoj po osnovnem urjenju ob vstopu v mornarico. Tako so nekateri kandidati stari šele 18,19, 20 let kar ima za posledico nižjo povprečno starost. Najbolj pa od vseh odstopa Shayetet -13, kar je logično saj je to enota, ki je v večini popolnjena z vojaki na služenju vojaškega roka. Z 18 leti se jih vpokliče na služenje, ob zaključku 22 mesečnega šolanja so tako stari komaj 20-21 let in so zdaleč najmlajši med predstavljenimi enotami.

Zanimivo je, da imata obe mornariški specialni enoti SEAL in Shayetet-13 najnižjo povprečno starost med primerjanimi enotami. V obe enoti se lahko vključijo pripadniki, ki so relativno mladi (okrog 20 let). Njihovi pripadniki nimajo toliko izkušenj kot pripadniki kopenskih specialnih enot (ODSD, SF, SAS) imata pa zato obe prej omenjeni enoti najdaljše izbirne postopke (Shayetet-13 88 tednov in SEAL 48 tednov). Vendar se tukaj postavi vprašanje ali lahko daljši izbirni postopek nadomesti življenjske izkušnje.

4.7 Primerjava osebnostnih lastnosti potrebnih za pripadnike specialnih enot

Po mojem mnenju gre za zelo pomembno kategorijo, saj se pripadniki specialnih enot od drugih razlikujejo predvsem po osebnostnih lastnostih in stopnji izurjenosti, ki pa je ne bi bilo mogoče izvajati, če teh osebnostnih lastnosti ne bi imeli.

Pri vseh obravnavanih specialnih enotah je zaznati, da se pri kandidatih iščejo podobne, oziroma celo iste osebnostne lastnosti, ter da v tej kategoriji ni večjih odstopanj. Zato je najbolje da najpomembnejše osebnostne lastnosti kar naštejemo:

- motiviranost,
- odločnost,
- iniciativnost,
- samodiscipliniranost,
- zmožnost treznega razmišljanja navkljub veliki stopnji stresa,
- zmožnost delovanja znotraj majhne skupine,
- vzdržljivost.

Veliko enot tudi poudarja, da so njeni pripadniki individualisti (zmožni delovati samostojno) in hkrati zmožni delovati znotraj skupine. Gre za lastnosti, ki sta si na prvi pogled nasprotujoči, vendar potrebni za delo v specialnih enotah. Meni se zdi

najpomembnejša lastnost vzdržljivost, torej zmožnost napredovanja, ko se vsi drugi že ustavijo. Te osebne lastnosti so tiste, ki v dani situaciji odločajo o uspehu ali neuspehu.

5. VERIFIKACIJA HIPOTEZ

Po vsem predstavljenem sledi verifikacija hipotez. Najprej bom obdelal delovne hipoteze ter na koncu še splošno hipotezo, ki sem jo predstavil na začetku tega dela.

Izvedene hipoteze:

Prva Izvedena hipoteza:

"Izbirni postopki vojaških specialnih enot so si zelo podobni, saj enote opravljajo podobne naloge."

To hipotezo lahko z gotovostjo sprejemem, ta moja trditev se je potrjevala skozi celotno predstavitev posameznih enot, kakor tudi v točki 5. Primerjava izbirnih postopkov. Tako se v točki 5.5 lepo vidi, da se naloge za katere se urijo pripadniki obravnavanih specialnih enot med seboj bistveno ne razlikujejo. Tako se tudi skozi celotno predstavitev enot ter njihovo primerjavo vidi, da izbirni postopki vsebujejo določene aktivnosti, ki so skupni vsem. Tako imajo vsi izbirni postopki selekcijski postopek, ki je namenjen grobi izbiri kandidatov in kjer je osip največji; neko osnovno urjenje v katerega so vključene podobne vsebine⁵⁶ ter padalsko urjenje. Nekoliko se edino razlikujejo izbirni postopki enot SEAL in Shayetet -13, kjer je večji poudarek na mornariško-diverzantski taktiki. To tematiko v svojih urjenjih zajemajo tudi druge predstavljene enote, vendar ne tako podrobno, kar je razumljivo saj so specialne enote kopenskih vojsk.

Druga Izvedena hipoteza:

"Med izbranimi enotami ima Britanska specialna enota S.A.S. najbolj kompleksen izbirni postopek."

---

⁵⁶ Osnove patroljiranja, taktični postopki majhnih skupin, preživetje v naravi

To hipotezo po vseh predstavljenih podatkih ne morem sprejeti, saj se sam izbirni postopek ne razlikuje v tolikšni meri kot sem predvideval. Je pa res to, da je celoten izbirni postopek pripadnikov SAS do trenutka, ko postanejo pripadniki in še posebej v času službovanja v enoti verjetno najkompleksnejše med vsemi primerjanimi enotami. Edina enota, ki se nekako približa SAS je Shayetet -13 in to predvsem zato, ker sta imeli obe enoti obilo bojnih izkušenj. Le- te pa so najboljši pokazatelj ali je nek izbirni postopek in kasnejše urjenje primerno.

Tretja izvedena hipoteza:

"Izbirni postopek Odreda za specialno delovanje Slovenske vojske je primerljiv z izbirnimi postopki ostalih obravnavanih (izbranih) enot."

Tudi to hipotezo lahko z gotovostjo sprejem, saj Odred za specialno delovanje v ničemer ne zaostaja, oziroma bistveno odstopa od drugih specialnih enot. To se najbolje vidi v točki 5. Primerjava izbirnih postopkov. Najbolj je, čeprav nekoliko krajši izbirni postopek ODSD, primerljiv z izbirnim postopkom SF. To se kaže na več ravneh, tako so si vstopni kriteriji zelo podobni (nekatero točke praktično identične), ravno tako je selekcijski postopek primerljiv z SFAS. Ves izbirni postopek je namenjen pridobivanju novih kandidatov v bojne skupine, tudi v tej kategoriji sta si ODSD in SF praktično identična. Navkljub veliki podobnosti pa obstajajo tudi določene razlike. To sta predvsem povprečna starost pripadnikov in pa samo trajanje izbirnega postopka. Obe temeljni razliki sta bili že opisani v točkah 4.2 in 4.6 Kot vidimo je razvoj in delovanje ODSD pod velikim vplivom SF, kar je popolnoma razumljivo, saj se je veliko pripadnikov ODSD šolalo v ZDA, predvsem pri SF. Čeprav sta si enoti po načinu dela podobni, je potrebno povedati, da so pripadniki ODSD pridobljene izkušnje in znanja priredili za naše potrebe in niso zgolj kopirali organiziranosti SF.

Splošna hipoteza:

"Države z daljšo tradicijo bojevanja s specialnimi silami imajo zahtevnejše izbirne postopke kot države s krajšo tradicijo bojevanja s tovrstnimi enotami."

Po vsem predstavljenem lahko sprejem to hipotezo. Kot je bilo omenjeno že pri verifikaciji prve delovne hipoteze imata najzahtevnejša izbirna postopka SAS in Shayetet -13. Ravno tako ne gre prezreti SF in SEAL, katerih izbirni postopki so

ravno tako zelo zahtevni, vendar po mojem mnenju na nekoliko nižji ravni. Vse omenjene enote imajo obilico bojnih izkušenj, kar še posebej velja za prvi dve enoti. Le- to se logično odraža na izbirnih postopkih, ki postajajo zaradi tega vse bolj zahtevni. Tako sta SAS in Shayetet -13 praktično ves čas od ustanovitve⁵⁷ z nekoliko prekinitvami sodelovali v bojnih aktivnostih. SAS globalno, Shayetet -13 pa predvsem v bližnji okolici Izraela. Zgodovinske izkušnje bojevanja s specialnimi silami obeh enot, še posebej SAS, so upoštevane s strani drugih specialnih enot po svetu. To je lepo vidno, če upoštevamo število enot, ki so nastale v okviru sodelovanja s SAS. Število teh enot, tako policijskih (protiterorističnih) in vojaških se giblje okrog 10% vseh specialnih enot na svetu, predvsem na področju bivšega kolonialnega imperija in Evrope. Takšno število pa je že zelo lep pokazatelj ugleda, ki ga uživa SAS. Čeprav Shayetet -13 ni sodeloval pri ustanavljanju tako velikega števila enot pa se predvsem njihove izkušnje pridobljene v bojih redno prenašajo na specialne enote zavezniških držav, kar velja tudi za SAS. Vse to pa se odraža tudi na vsebini izbirnih postopkov.

6. ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi sem primerjal izbirne postopke specialnih enot ZDA, Velike Britanije, Izraela in Slovenije. Primerjava specialnih enot različnih držav je zahtevna naloga, saj se enote razlikujejo po velikosti⁵⁸, organiziranosti, tipu kandidatov, ki vstopajo vanje in še po celi vrsti drugih dejavnikov (oborožitev, oprema,...), ki pa zaradi usmerjenosti v proučevanje izbirnih postopkov tokrat niso bili v centru moje pozornosti. Kljub vsemu sem poskušal enote predstaviti in nekako poenotiti prikaz njihovih izbirnih postopkov, ki sem jih nato še primerjal. Kot je bilo razvidno skozi celotno diplomsko delo so izbirni postopki zelo pomembni, še posebej to velja za osnovne izbirne postopke, saj se ravno na teh postopkih izberejo kandidati, ki nato nadaljujejo z zelo zahtevnim in dragim urjenjem. To so enote, ki so vrhunsko izurjene, in ki opravljajo najnevarnejše in najzahtevnejše naloge. Pomembno se mi

---

⁵⁷ SAS 1942 ter Sajetet -13 1948.

⁵⁸ Od več kot 2200 pripadnikov enote SEAL (Jane's Military Exercise & Training Monitor, Jan.-Marec 1996:15) pa do približno 50 pripadnikov ODSD (pogovor z pripadniki ODSD)

zdi poudariti, da so to enote, ki še vedno posvečajo največjo pozornost človeku in ne toliko tehniki, kot je to v navadi v drugih enotah in rodovih. Ravno zaradi nalog, ki jih opravljajo in posebnih ljudi, ki delajo v takšnih enotah, so te enote v svojih oboroženih silah zelo cenjene in so vedno med prvimi, ki gredo v boj. Pomembnost specialnih enot se kaže tudi v tem, kako visoka mesta zasedajo bivši pripadniki teh sil v vojaškem vrhu (generalštabih) svojih držav. Tako je bil med leti 1997-2001 načelnik združenega štaba Oboroženih sil ZDA general Henry H. Shelton-bivši pripadnik U.S. Army SF in kasnejši poveljnik U.S. SOC. V času zalivske vojne je bil poveljnik vseh Oboroženih sil Velike Britanije Sir Peter de la Billiere, bivši pripadnik in kasneje poveljnik S.A.S. V Veliki Britaniji imajo specialne sile še posebej velik ugled saj je bilo kar nekaj pripadnikov specialnih sil S.A.S. ali S.B.S. zaradi uspešnih karier znotraj specialnih sil in kasneje na visokih položajih v oboroženih silah povzdignjenih v lordski stan. Eden izmed zadnjih je tudi Sir Michael Rose poveljnik sil S.A.S., ki so osvobodile talce iz Iranskega veleposlaništva, leta 1980: kasneje je bil tudi poveljnik SAS v Falklandski vojni in poveljnik Unproforja v Bih. Država, v kateri so bivši pripadniki specialnih sil najbolj prisotni v vrhu oboroženih sil in tudi ostalih političnih institucijah, je Izrael. Tako je bil Ehud Barak bivši pripadnik in poveljnik Shayeret Mat'kal največkrat odlikovan pripadnik v zgodovini Izraelskih obrambnih sil najprej načelnik generalštaba, po končani vojaški karieri pa tudi izraelski premier. Ravno tako je sedanji Izraelski premier Ariel Sharon bivši pripadnik specialnih sil, ki je bil prej že obrambni minister, če omenim samo dva, čeprav je takšnih v Izraelu še veliko. To je samo nekaj ljudi, ki so kot bivši pripadniki specialnih sil zasedali ali pa še zasedajo visoke položaje v svojih oboroženih silah ali celo v politiki. V Sloveniji zaenkrat še nismo imeli takega primera, kar je čisto logično, saj Odred za specialno delovanje obstaja šele dobrih 5 let in se zaenkrat še ni imel možnosti dokazati v dejanskih bojnih nalogah.

Za konec bi rad še omenil misel H. Rossa Perota ob obisku pri SF. ko je dajal: »Orli se ne zbirajo v jatah, treba jih je poiskati vsakega posebej« (Clancy,2001:61). Ta misel predstavlja nekako bistvo izbirnih postopkov, saj zajema vse težave pri iskanju tako posebnih ljudi, kar pa je glavni namen izbirnih postopkov - najti prave ljudi za opravljanje tako zelo zahtevnih in nevarnih nalog, kot so naloge specialnih enot.

VIRI IN LITERATURA

1. BUD/S. www.sealchallenge.navy.mil/buds.html (21.9.2002)
2. ur. Charles Messenger: Dictionary of Military terms U.S. Department of Defence. Greenhill Books. London.
3. Clancy, Tom (2001): A Guided Tour of U.S. Army Special Forces, Berkly Books, New York.
4. Craford, Steve (1993): The SAS at close quarters , Sidgwick & Jackson, London.
5. Dakič, Drago (2001) Peklenski bojovniki. Revija Obramba, letnik 31, št. 8, str. 59.
6. Darman, Peter (1994): SAS the world's best, Sidgwick & Jackson, London.
7. Davies, Barry (1996): SAS Rescue, Sidgwick & Jackson, London.
8. Davies, Barry (1998): Joining the SAS, Lewis International, Miami .
9. Davis, William A. Jr. (1993): Trevor A. Dupuy, ur.: International Military and Defense Encyclopedia, Brassey's, Washington, New York.
10. Doctrine (1998) Doctrine for Joint Special Operations, Joint Pub 3-05: ur. Blair, Dennis C, Vice Admiral, US Navy Director, Joint Staff . 17. April.
11. Goodman, Glenn W. Jr. (1994): Interiew With Rear Admiral Raymond C. Smith, Jr., USN, Comander, Navarl Special warfare Command. Armed Forces Journal International, Vol.11, January, str.35.
12. Goodman, Glenn W. Jr. (2000): Waterbone Commandos. Armed Forces Journal International, Vol.15 Januar, str.31.
13. Gourley, Scott R. (1996): SEAL shape up for global scenarios. Jane's Military Exercise & Training Monitor, January- March, str.15.
14. Grad, Anton, Ružena Škerlj, Nada Vitorovič (1995): Veliki angleško-slovenski slovar. DZS, Ljubljana
15. Grizold, Anton; Tatalovič, Siniša; Cvrtila, Vladko (1999): Suvremeni sistemi nacionalne sigurnosti, Robert Barić ur. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
16. Jurančič, Janko (1986): Srbohrvatsko-slovenski slovar. Državna založba Slovenije. Ljubljana.
17. Katz, Samuel M (1998) Incident at Ansariya. Jane's Intelligence Review, Vol. 10, January, str.24-28.

18. Katz, Samuel M. (1993): Israeli Special Forces, Motorbooks International, London.
19. Macdonald, Peter (1990): SAS in action, Sidgwick & Jackson, London.
20. Pišlar, Marko (2002) Z vztrajnostjo do zelenih baretk. Revija Slovenska vojska, letnik 10, št. 18, str.15.
21. Pogovor s pripadniki ODSD v bazi Škrilje, november 2001.
22. Predstavitveni list vaje ODSD in Navy Seal v Pivki 18. junij 2002.
23. Program izbora kandidatov za specialne sile SV (2000). Republika Slovenija Ministrstvo za Obrambo, Generalštab Slovenske vojske.
24. Robinson, Mike (1991): Fighting Skills of the SAS, Sidgwick & Jackson, London.
25. Shayetet 13. www.shayeret.com/units/sea/shayetet/guide.htm (14.8.2002)
26. Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ). Slovenska akademija znanosti in umetnosti; DZS, Ljubljana
27. Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ), Elektronska izdaja 1.0. Slovenska akademija znanosti in umetnosti; DZS, Ljubljana
28. Student text, Special Forces –Recruiting.
29. Student text, Introduction to Special Operations, B company, 1st Bn, 1st SWTG(A).
30. Tomc, Gorazd (2002): Pripravljene na najzahtevnejše. Revija Slovenska vojska, Letnik 10, št. 7, str. 18.
31. US Naval Special Operational Forces. www.specialoperations.com/nsop/htm (21.9.2002).
32. Vojna enciklopedija (1975) knjiga 11: ur. Nikola Gažević. Vojno izdavački zavod, Beograd.
33. (1981) Vojni leksikon ur. Petar, Petrovič. Vojnoizdavački zavod, Beograd.
34. Williams, Louis (1989): Israel Defence Forces (a people's army). Ministry of Defence Publishing House.

PRILOGE

PRILOGA A : FORMULAR ZA PRIJAVO NA IZBIRNI POSTOPEK S.F.

SPECIAL FORCES APPLICATION CHECKLIST

LAST NAME: _____ HOME PHONE: _____
FIRST NAME: _____ TIME ON STATION: _____
RANK: _____ VOLUNTEER STATEMENT ATTACHED: Y _____ N _____
SSN: _____ DA 2A ATTACHED: Y _____ N _____
MOS: _____ DA 2-1 ATTACHED: Y _____ N _____
UNIT: _____ SWIM TEST: _____
POST & STATE: _____ PT TEST & SCORE: _____
_____ SEC CLEARANCE: _____
ZIP: _____ PHYSICAL WITH SUPPORTING
DOCUMENTS: _____
WANTED MOS: _____ AGE: _____
ED: _____ DEPENDENTS: _____
MARITAL STATUS: _____ REMARKS: _____
GT: _____ WORK PHONE: _____
MIL ED: _____ RACE: _____
ABN: Y _____ N _____ BNCOC: Y _____ N _____
PLDC: Y _____ N _____
DLAB: Y _____ N _____

BE SURE YOU FILL OUT THE ABOVE CHECKLIST TO ENSURE THAT ALL NECESSARY DOCUMENTS ARE ATTACHED TO YOUR APPLICATION AND MAIL IT WITH YOUR APPLICATION.

PRILOGA B: FORMULAR – MEMURANDOM ZA ZDRAVNIŠKI PREGLED S.F.

ATSU-SP-R

MEMORANDUM FOR Physical Exam Section

SUBJECT: Special Forces Physical

1. _____ is currently processing a packet for Special Forces Assessment and Selection. It is imperative that his physical be processed expeditiously. With the Army's restructuring, there has become a strong demand for Special Forces soldiers. This congressionally mandated Special Forces Recruiting effort will be significantly enhanced with your support.

2. Please ensure that the applicant is given the original SF 88, SF93, EKG, Chest XRay, and all supporting documents (i.e., Lab Slips, Results of EKG and Chest XRay). Also to avoid unnecessary work, please ensure AR 40-501, chapter 2,5, paragraphs 5-4 through 5-6, chapter 8, paragraph 8-26(3)c, and table 8-1 are used. Below is a list of the most commonly missed items on the Special Forces Physical:

a. Date of Examination #6	k. Blood Pressure #57
b. Valsalva Results #23	l. Distant Vision #59
c. Digital Rectal #32	m. Refractive Error #60
d. Dental ACC or UNACC #44	n. Near Vision #61
e. Urinalysis #45	o. Color Vision #64
f. Chest XRay results/date #46	p. Profile #76
g. RPR Results #47	q. Qualification #77
h. EKG Results #48	r. Signed by Physician #79/80 and 81
i. Blood Type #49	s. SF 93 Missing or not signed by physician
j. HIV/Sickle DEX Results/DATE #50	

2. If you have any questions concerning this matter please feel free to call the Group Surgeon at AUTOVON 239-9453 or the SF Recruiting Team at AUTOVON 239-1818, or commercial (919) 432-9453/1818.

GARY M. KOENIG
Major, GS
Chief, Special Missions Division

PRILOGA C : IZJAVA O PROSTOVOLJNOSTI S.F.

ATSU-SP-R

_____
(Date)

MEMORANDUM FOR Commander, USAJFKSWCS, ATTN: ATSU-SP-R, Fort Bragg, NC 28307-5000

SUBJECT: Special Forces Volunteer Statement

1. I hereby volunteer for Special Forces training under the provisions of Chapter 6, AR 614-200. If not already airborne qualified, I also hereby volunteer for airborne training and understand that failure to successfully complete airborne training will disqualify me from Special Forces Training and duty.

2. I have met all criteria listed in Chapter 6, AR 614-200.

3. Upon successful completion of SFAS and prior to my departure from my losing command, I agree to extend my enlistment or to reenlist, as the case may be, to meet the remaining service obligation as listed in Chapter 6, AR 614-200.

4. I authorize release of data from my files to the Special Forces Recruiting team for consideration for training.

5. I am aware that if so determined by the appropriate Special Forces commander that I may be declared unsuitable for further Special Forces training.

6. Have you ever applied for and/or attended Special Forces Assessment and Selection SFOT/SFAS or qualification course's? (Yes or No). If yes, please explain: _____

7. I request reclassification from my present PMOS of _____ to PMOS (list in order of preference: 18E, 18D, 18C, 18B) _____ .

I REQUEST SFAS	_____
DATE _____	(PRINT AND SIGN NAME)
AND WHY _____	_____
_____	(RANK/SSN)
_____	_____
	(UNIT/POST/ZIPCODE)
	_____
	(DUTY & HOME PHONE NUMBER)

AUTHORITY: TITLE 44, USC 3101
 PRINCIPAL PURPOSE: To serve as application for Special Forces Training.
 ROUTINE USES: To provide a record of the individual's Special Forces application.
 MANDATORY OR VOLUNTARY DISCLOSURE AND EFFECT ON INDIVIDUAL NOT PROVIDING INFORMATION: Voluntary failure to disclose requested information will have a negative impact on individuals application for Special Forces.

PRILOGA D : IZJAVA O VARNOSTNEM PREVERJANJU S.F.

ATSU-SP-R

_____
(Date)

MEMORANDUM FOR Commander, USAJFKSWCS, ATTN: ATSU-SP-R, Fort Bragg, NC 28307-5000

SUBJECT: Security Clearance Verification

NAME: _____ GRADE: _____ SSN: _____
DOB: _____ POB: _____ CITIZENSHIP: _____

1. The above named individual has the following security clearance action:

____ a. DA Form 873, Certification of Clearance has been issued with the following clearance and investigation: _____

____ b. DD Form 398-2, National Agency Check Request (NAC), was initiated on _____ and sent to Central Clearance Facility (CCF) on _____.

____ c. Subject has an ENTNAC/DIS Form 1, however, has no clearance. PDDF Form 5, Request for Security Determination was sent to CCF for final clearance determination on _____.

____ d. Subject has no evidence on an investigation in MPRJ. NAC sent to DIS/PCCF Form 5 sent to CCF (cross out the one that does not apply) on _____.

____ e. Other: _____

2. POC for this command is _____.

FOR THE COMMANDER:

_____
_____
_____

DATA REQUIRED BY THE PRIVACY ACT OF 1974
AUTHORITY: TITLE 44, USC 3101
PRINCIPAL PURPOSE: To verify the security clearance of Special Forces Volunteers.
ROUTINE USES: Used to provide information on status of security clearance for personnel who have volunteered for Special Forces.
MANDATORY OR VOLUNTARY DISCLOSURE AND EFFECT ON INDIVIDUAL NOT PROVIDING INFORMATION: Voluntary failure to disclose requested information will have a negative impact on individual's request to attend Special Forces Training.

DATE: _____

I certify that _____ successfully completed the Special Forces 50-meter swim test with boots and BDU's as prescribed in paragraph 6-15, chapter 6, AR 614-200.

_____
(Signature)

_____
(Type or print full name & rank)

_____
(Organization)

ONLY TO BE USED IF APPLICANT CAN SWIM, AND THERE IS NO POOL AVAILABLE.

SPECIAL FORCES SWIM AFFIDAVIT

I certify that I _____ can successfully complete the Special Forces 50-meter swim test with boots and BDU's as prescribed in AR 614-200, paragraph 6-15, chapter 6.

_____
(Signature)

_____
(Type or print full name & rank)

_____
(Organization)

**PRILOGA E : TEMATSKI PREGLED VSEBIN OSNOVNEGA IZBIRNEGA
POSTOPKA ODSD**

Oborožitev s streljanjem	
1	Pripravljajno streljanje na zaporedni številki 1 z Avtomatsko puško M70
2	Pripravljajno streljanje na zaporedni številki 2 z Avtomatsko puško M70
3	Pripravljajno streljanje na zaporedni številki 1 z Pištolo M57
4	Vzdrževanje in nega orožja
5	Osnovne konstrukcije orožja

Vojaška topografija	
1	Topografske karte
2	Orientacija
3	Kartometrija
4	Določanje stojišča
5	Gibanje po zemljišču

Športna vzgoja	
1	Jutranja telovadba
2	Kondicijska vadba
3	Pohodništvo
4	Preverjanje telesne pripravljenosti

Taktika	
1	Premikanje na bojišču
2	Izdelava bivakov
3	Maskiranje

Druge aktivnosti	
1	Družabne aktivnosti
2	Psihološko testiranje

3	Razgovori z udeleženci selekcije
4	Medsebojno ocenjevanje kandidatov
5	Urejanje opreme in počitek
6	Zaključna slovesnost

(Program izbora kandidatov za specialne sile SV,2000:10)

Načrt selekcijskega progama

I. del	
Dan 1	Številka Vaje (ŠV) Testiranje (T)-4 - fizično testiranje (skleci, dvigovanje trupa, tek na 3200 m, plavanje 50 m) ŠT T-2 - PREMAGOVANJE PROSTORA IN OVIR
Dan 2	ŠV T-2, Oborožitev in streljanje (OS), ŠV T-4 - Tek 8000 m
Dan 3	ŠV T-3, OS T-3, ŠV T-2, Taktika T-1, OS T-4 - pohod 1 pripravljalno streljanje zap. št. 2 z AP M70
Dan 4	ŠV T-2, pohod-3, OS T-3, OS T-4 - popravljalno streljanje na zap. št. 2 z AP M70
Dan 5	ŠV T-1, Taktika T-2, OS T-3, OS T-4 -pripravljalno streljanje na zaporedni št. 1 z Pi M75
Dan 6	ŠV T-2, Dodatne aktivnosti (DA) T-3, OS T-1, OS T-4 - nočno streljanje - službeni razgovori - celodnevni pohod 30 km 9 ur

II. del	
Dan 7	Vojaška topografija (VT) T-1, ŠV T-2, DA T-5 - obnovitev znanj iz orientacije a.) delo na karti b.) delo s kompasom c.) določanje razdalj (koraki)
Dan 8	VT T-3, OS T-4, ŠV T-2, Taktika T-1

Dan 9	VT T-2, OS-5 -orientacija 2 popoldan
Dan 10	Taktika T-1, ŠV T-1, OS T-4
Dan 11	VT T-2, vaja 5,6, SA – T 5 - orientacija 3 (izpit)
Dan 12	DA T –3,5,6 medsebojno ocenjevanje urejanje opreme objava rezultatov službeni razgovori zaključna slovesnost

(Program izbora kandidatov za specialne sile SV,2000:22)